

۱۱ آذرماه ۱۳۷۱ هجری شمسی  
۷ جمادی الثانی ۱۴۱۳ هجری قمری

بیتنالی

جلسه پنجاه و چهارم  
(۵۲)

# مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی

## دوره چهارم - اجلاس اول

۱۳۷۱ - ۱۳۷۲

صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی چهارشنبه یازدهم آذر ماه ۱۳۷۱

### فهرست مندرجات :

- ۱ - اعلام رسمیت و دستور جلسه.
- ۲ - تلاوت آیاتی از کلام الله مجید.
- ۳ - بیانات قبل از دستور آقایان : علی یوسف پور - رضاقلی اللهیاری و اسان نریمانی.
- ۴ - تذکرات نمایندگان محترم مجلس به مسؤولان اجرائی کشور توسط آقای حسن روحانی نایب رئیس محترم مجلس.
- ۵ - تصویب طرح اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی.
- ۶ - تصویب کلیات لایحه چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران.
- ۷ - قرائت اساسی غائبین و دیرآمدگان بدون اجازه.
- ۸ - اعلام ختم جلسه و تاریخ تشکیل جلسه آینده.

### جلسه ساعت هشت و پانزده دقیقه به ریاست آقای حسن روحانی «نایب رئیس» رسمیت یافت

بعضهم اولیاء بعض الا تفعلوه تکن فتنه فی الارض و فساد کبیر \* والذین امنوا و هاجروا و جاهدوا فی سبیل الله والذین اووا و نصروا اولئک هم المؤمنون حقاً لهم مغفرة و رزق کریم \* والذین امنوا من بعد و هاجروا و جاهدوا معکم فاولئک منکم و اولوا الارحام بعضهم اولی ببعض فی کتاب الله ان الله بکل شیء علیم \* (صدق الله العلی العظیم - حضار صلوات فرستادند)

۳ - بیانات قبل از دستور آقایان : علی یوسف پور - رضاقلی اللهیاری و اسان نریمانی

نایب رئیس - ناطقین قبل از دستور را دعوت بفرمائید.

منشی (سبحانی نیا) - بسم الله الرحمن الرحیم

ناطقین قبل از دستور امروز عبارتند از :

۱ - آقای علی یوسف پور از حوزه انتخابیه اردل و فارس.

۲ - آقای رضاقلی اللهیاری از حوزه انتخابیه ممسنی که سه دقیقه از وقتشان را به آقای اسان نریمانی از حوزه انتخابیه اسلام آباد غرب داده اند.

نایب رئیس - آقای یوسف پور بفرمائید.

علی یوسف پور - بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین

دولتهای متجاوز غربی و در رأس آنها امریکای جنایتکار در پی توطئه های گذشته خود علیه انقلاب اسلامی، اخیراً دست به تحرکات دیگری زده اند و با مطرح نمودن مسائل مسخره و کذابی حقوق بشر علیه ایران در صدد هستند که به خیال خام خویش جمهوری اسلامی ایران را در جهان بی اعتبار نمایند. اگر تاریخ چهارصد ساله اخیر دنیا را نگاهی گذرا بیندازیم سراسر آنرا از جنایتهای وحشیانه دول غربی علیه ملل مظلوم جهان می بینیم. چپاول و غارت و کشتار مردم مظلوم قاره افریقا، قتل و غارت و نسل کشی سرخ پوستان بومی امریکا،

۱ - اعلام رسمیت و دستور جلسه

نایب رئیس - بسم الله الرحمن الرحیم

جلسه با حضور ۲۰ نفر رسمی است، دستور جلسه را قرائت بفرمائید.

منشی (اکرمی) - بسم الله الرحمن الرحیم

دستور جلسه پنجاه و چهارم روز چهارشنبه یازدهم آذر ماه ۱۳۷۱ مطابق با هفتم جمادی الثانی ۱۴۱۳ :

۱ - ادامه رسیدگی به طرح اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی.

۲ - گزارش شور اول کمیسیون خاص در خصوص لایحه چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران.

۳ - گزارش شور اول کمیسیون برنامه و بودجه در خصوص لایحه عضویت مدیریتهای نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان در کمیته برنامه ریزی استان.

۲ - تلاوت آیاتی از کلام الله مجید

نایب رئیس - تلاوت کلام الله مجید.

(آیات زیر از سورة الانفال توسط قاری آقای حسن ربیعیان تلاوت شد) :

اللهم صل علی محمد و آل محمد

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم - بسم الله الرحمن الرحیم

ان الذین امنوا و هاجروا و جاهدوا باموالهم و انفسهم فی سبیل الله والذین اووا و نصروا اولئک بعضهم اولیاء بعض والذین امنوا ولم یهاجروا مالکم من ولایتهم من شیء حتی یهاجروا و ان استنصروکم فی الدین فعلیکم النصر الا علی قوم ینکم و ینهم میثاق والله بما تعملون بصیر \* والذین کفروا

مطلب دیگر در مورد کار مجلس می باشد که خوشبختانه با شروع دوره چهارم مجلس و با سیاستهایی که هیأت رئیسه محترم اتخاذ کرده اند و با همکاری برادران و خواهران عزیز نماینده فضای کافی و لازم برای ایجاد کار و حل مشکلات کشور فراهم شده است و ان شاء الله با سیاستی که هیأت رئیسه محترم در جهت اصلاح ساختار اداری مجلس و ایجاد مرکز تحقیقات و مطالعات مجلس خواهند داشت امیدواریم که راندمان کار نمایندگان مجلس بیش از گذشته باشد. در اینجا تذکری به خود و سایر خواهران و برادران نماینده می دهیم و متذکر می شوم که عمده کار ما باید در مجلس صرف شود و با این سه هفته ای که هیأت رئیسه محترم برای کادر مجلس گذاشته اند باید اکثریت وقت آن صرف حل معضلات و مشکلات کشور شود. همه ما از سیستم اداری مجلس و از سیستم اداری کشور و از بوروکراسی حاکم ناله و فریاد بر سر می دهیم. آیا دولت به تنهایی می تواند این اقدام مهم را انجام دهد؟ به طور قطع به تنهایی نخواهد توانست. در این شرایطی که ما در حال بررسی بودجه سال ۷۲ و همچنین بررسی قانون برنامه دوم توسعه کشور می باشیم ضرورت دارد که نمایندگان عزیز بیش از گذشته با صرف اوقات خود در مجلس به کارهای اصولی و مهم کشور بپردازند و از پرداختن به کارهای فرعی و جزئی بپرهیزند، اگرچه کار در حوزه انتخابیه و حل مشکلات مردم ضروری و لازم است اما باید عمده وقت ما در مجلس صرف کارهای اساسی بشود.

- در مورد انتخابات شوراهای روستائی و شهر که متأسفانه مدت سیزده سال به علت مسائل جنگ به عقب افتاده است، شصت هزار روستا و یک میلیون عشایر ما مدت سیزده سال است که بدون مدیریت رها شده اند و این عدم مدیریت در روستاها و در عشایر باعث شده که به کار تولیدی و سیاسی و مسائل امنیتی لطمه وارد شود و ما نمی توانیم این شصت هزار روستا و یک میلیون عشایر را همین گونه رها کنیم و با اصلاحاتی که دولت در قانون شوراها در حال حاضر انجام می دهد، از دولت محترم بخواهیم به خصوص برادران وزارت کشور تقاضا داریم که این لایحه را سریعاً به مجلس بیاورند تا زودتر به صورت قانون درآید. شما پنج نفر را بدون مدیر در یک نقطه نمی توانید اداره کنید، چگونه است که ما روستاهائی با جمعیت چهار هزار نفر - پنج هزار نفر - شش هزار نفر را بدون مدیر در طول این مدت رها کرده ایم؟ آیا گناه این نابسامانی غیر از اینکه متوجه ما، اعم از مجلس و مسئولین محترم دولت می شود چیز دیگری خواهد بود؟ بنابراین امیدواریم که وزیر محترم کشور و مسئولین با همکاری مجلس و به خصوص کمیسیون داخلی (که اعلام آمادگی کرده) این مشکل مهم کشور را حل نمایند.

از حضرت آیت الله یزدی ریاست محترم قوه قضائیه تقاضا می کنیم که با فرستادن بازرسین قوی و زیرک به سایر نقاط کشور در استانها، یک بررسی دقیق نسبت به کار قضات بعد از آوردن و قضات خدمتگزار و معتقد به انقلاب و درستکار را تشویق کرده و کسانی را که احیاناً در جهت تضعیف حقوق ملت اقداماتی انجام داده اند، شناسایی کنند و به مجازات لازم برسانند.

از وزارت نفت تقاضا می کنیم که نسبت به اجرای پروژه گازرسانی به شهرستان فارس و بخش کیار که عمده اقدامات آن انجام شده است اقدام لازم را بعمل بیاورند. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

نایب رئیس - متشکر.

منشی - ناطق بعدی، آقای رضاقلی اللهیاری از حوزه انتخابیه ممسنی که سه دقیقه از وقت خودشان را به آقای امان نریمانی از حوزه انتخابیه اسلام آباد غرب داده اند.

رضاقلی اللهیاری - سلام علیکم ورحمة الله. بسم الله الرحمن الرحیم  
خشنودی امام زمان و شادی روح بلند امام راحل و همه شهیدان بخدا پیوسته کشورمان را از خدای بزرگ خواهانم و سلامتی و طول عمر با عزت برای مقام معظم رهبری و توفیق خدمت برای تمامی خدمتگزاران به اسلام و مسلمین مخصوصاً دولت خدمتگزار جناب آقای هاشمی را از درگاه احدیت آرزو دارم.

قبل از هر چیز از مردم غیور و شهیدپرور طوایف بکش، جاوید، دشمن زیاری ماهر و میلآتون و رستم شهرستان ممسنی که اینجانب را بعنوان امین خود انتخاب نموده اند، متواضعانه از تک تک آنها تشکر می نمایم و امیدوارم که بتوانم خدمتگزاری صدیق و وفادار برای اسلام و ایران و مردم مسلمان ممسنی باشم.

ادامه سیاست تبعیض نژادی در افریقای جنوبی، ایجاد دولت غاصب صهیونیست در سرزمین فلسطین و کشتار بیرحمانه و وحشیانه مردم مظلوم فلسطین در قرن اخیر و از جنایت تازه دولت آمریکا و دول غربی بازگذاشتن دست صربهای جنایتکار که قریب به نه ماه است مشغول کشتار و تجاوز به ملت مسلمان بوسنی و هرزگوین می باشند.

ملت عزیز ایران هیچگاه حمایت همه جانبه آمریکا و دول غربی را از صدام جنایتکار فراموش نخواهد کرد. شما که هم اکنون مدعی حقوق بشر هستید مگر سلاح شیمیایی و دیگر سلاحهای کشتار جمعی را در اختیار عراق قرار دادید؟ و هزاران جنایت از این موارد فوق در سراسر گیتی مرتکب نشده اید؟ حال چگونه است که از افراد قاچاقچی در ایران حمایت و با اعدام آنها مخالفت می کنید؟ البته باید هم حمایت کنید چون عده زیادی از دولتمردان غربی خود سردمداران قاچاق مواد مخدر در جهان می باشند. بنابراین باید اشک تمساح برای عوامل مخرب خویش بریزید. سردمداران آمریکا و دیگر دول غربی باید از تجربه سیزده ساله خود در مقابله با انقلاب اسلامی تا حالا درس عبرت گرفته باشند که با این اقدامات مذبحخانه نمی توانند جلو گسترش انقلاب اسلامی را در بین ملل مسلمان بگیرند و بحمد الله در سراسر گیتی مردم مسلمان علیه سلطه غاصبان غریبان به قیام برخاسته اند و در آینده شاهد گسترش این انقلابات مردمی خواهیم بود که ان شاء الله به فروپاشی قدرت آمریکا منجر خواهد شد.

ملت ما را از زیر دریایی اتمی اعزامی به خلیج فارس نترسانید که فرزندان خمینی کبیر (حاضر صلوات فرستادند) تحت رهبری مقام معظم رهبری استوار و محکم بر مواضع خویش ایستاده اند و تا محو آمریکا و اسرائیل از پای نخواهند نشست و مسئولین قضائی ما نباید از این تبلیغات مذبحخانه هراسی به خود راه بدهند و در اعدام افراد شرور و قاچاقچی که امنیت ملت ما را در بعضی از نقاط به مخاطره انداخته اند کوتاهی کنند.

- مسأله دیگر که باید به آن اشاره شود برنامه های اقتصادی دولت می باشد. اگرچه در شرایط فعلی که در آن قرار داریم در اثر وجود گرانی و تورم، اکثریت مردم ما در فشار اقتصادی زندگی روزمره خود می باشند، اما مردم ما بخوبی میدانند که این شرایطی است که بعد از جنگ هفت ساله و سایر عوامل دیگر بوجود آمده است و در حال حاضر دولتمردان دلسوز و در رأس آنان ریاست محترم جمهوری با حمایت مجلس در تلاش همه جانبه برای حل مشکلات اقتصادی مشغول کار و تلاش می باشند و ما مطمئن هستیم که مسئولین و مردمی که بحرانهای زمان جنگ را با سربلندی پشت سر گذاشته اند بطور قطع قادر به حل مشکلات اقتصادی و بازسازی و توسعه کشور خواهند بود و کسانی که در طول سه سال گذشته با نق زدنهای بی جا قصد تضعیف روحیه مردم و مسئولین را دارند باید بدانند که این ملت در تبعیت از رهبر عظیم الشان انقلاب و حمایت از دولت جناب آقای هاشمی یک لحظه کوتاهی نخواهند نمود. کسانی که به خیال خام خویش در انتظار عدم موفقیت برنامه دولت هستند باید به آنها بگوئیم که ان شاء الله این خیالات را در خواب هم نخواهید دید. اگر راست می گوئید و دلسوز مردم هستید برای یکبار هم که شده یک پیشنهاد سازنده و راهگشا ارائه بدهید.

مطلب دیگر این است که در حالیکه مسئولین کشور در تلاش سازندگی و رفع مشکلات کشور می باشند و در این جهت باید دست افراد خدمتگزار و دلسوز را بوسید و به خدمات آنان ارج نهاد، متأسفانه در بعضی از دستگاههای اجرایی ما در اثر بی توجهی تعدادی از مدیران، افراد متملق و چاپلوس موقعیتهایی را پیدا نموده اند و در جهت رسیدن به مطامع خویش، قضائی را برای حذف نیروهای حزب اللهی و معتقد به انقلاب ایجاد نموده اند. در اینجا به این گونه مدیران که خود بعضاً از افراد انقلابی هستند عرض می نمایم که این مستند و ریاست شما (که در این حال هستید) در اثر زحمات افراد انقلابی به شما داده شده است، شما باید از این موقعیت در جهت تثبیت و ارتقاء حزب الله استفاده نمائید نه اینکه با میدان دادن به افراد متملق باعث دلسردی افراد دلسوز به انقلاب بشوید که بطور قطع آنها دلسرد نخواهند شد و از تریبون مقدس مجلس به افرادی که قصد حذف حزب الله عزیز را دارند اخطار می کنیم دست از اعمال خویش بردارند وگرنه ما اگر از خون خویش بگذریم از دفاع از حزب الله نخواهیم گذشت و اگر این گونه افراد متنبه نشوند آنها را از پشت میزهایشان به زیاده دان تاریخ خواهیم انداخت.

۳ - به ریاست محترم سازمان غله کشور نسبت به احداث سیلو و انبار فنی بیست الی سی هزار تنی در ممسنی، همانگونه که مستحضرید فارس در کشور مقام اول را از لحاظ تولیدات گندم داراست و ممسنی در فارس مقام سوم یا چهارم را داراست که گندم مازاد این شهرستان را بعثت نبودن جا به استان بوشهر یا کهکیلویه و بویر احمد و یا شیراز باید حمل گردد که بیشتر اوقات کشاورزان با جواب رد مسئولین سیلوها روبرو می‌شوند.

۴ - به وزارت فرهنگ و آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عرض می‌کنم جای تأسف است در شهرستانی که نسبت به جمعیت با داشتن مغزهای مستعد (۱۶/۴٪) در کشور سراسر قبولی دارد، فاقد هرگونه مرکز آموزش عالی باشد در صورتیکه در سال ۷۵ این شهرستان دارای دانشکده پزشکی بوده است و از ۸۰ تاکنون ضمن برداشتن رشته مذکور هیچ اقدام جدیدی صورت نگرفته مگر یک رشته ادبیات پیام نور که نه‌خواست مردم و نه نیاز منطقه را برطرف می‌کند. مشکلات زیاد است، به خاطر مشکلات عدیده این شهرستان جزء مناطق کاملاً محروم کشور می‌باشد که بعثت ضیق وقت بقیه را در فرصتهای آینده بعرض می‌رسانم. والسلام علیکم ورحمة الله.

نایب رئیس - متشکر.

منشی - آقای امان نریمانی نماینده محترم اسلام آباد غرب.

امان نریمانی - بسم الله الرحمن الرحيم

«الحمد لله والصلوة والسلام علی رسول الله وآله آل الله» با سلام و درود بی‌کران به روان تابناک بر پیشوای مستضعفین و پابرهنگان، امام روح الله و با سلام به قائد بزرگ است اسلام آیت الله خامنه‌ای (حضار صلوات فرستادند) و با کسب اجازه از محضر مبارک شما نمایندگان محترم، نکاتی را در این خانه مردم و به منظور خدمت به آنان متذکر می‌شوم:

شهرستان اسلام آباد غرب و توابع با وجود مرزی بودن و ترکیب اجتماعی آن از ایلات و عشایر مختلف با آداب و رسوم و فرهنگهای متفاوت تحمل هشت سال جنگ و آوارگی و کمبود منابع اشتغالزا و روند رو به رشد بیکاری و در یک کلمه فقر فرهنگی و اقتصادی که دو عامل ناهنجاریهای اجتماعی هستند و از همه بدتر و کشنده‌تر و آزار دهنده‌تر، خط‌بازیهایی سیاسی کاریهای مغایر با عدالت اجتماعی، همچنان پایدار و صبور و مقاوم و وفادار به نظام و ولایت فقیه و مطیع رهبری باقی مانده‌اند، که این همه خود بر رشد عقلی و سیاسی آنان دلالت دارد و عنایت بیشتر از نظام مقدس را می‌طلبد. دوشهای با صلابت این مردم شریف یکصد و هشتاد و هفت بار بمبارانهای شدید آن هم به شکل اسکادرانهای بزرگ هوایی و موشکی را تحمل نموده و اکنون که نوبت بازسازی و ترمیم خرابیهاست ضمن تشکر از بازسازی منازل مسکونی و خدمات ارائه شده دیگر از ستاد محترم بازسازی، توقع آن دارند تا در بازسازی شبکه آب و فاضلاب که در اثر بمبارانهای مکرر بشدت آسیب دیده و نیز معابر و اماکن تفریحی و ورزشی شهر را که در اثر جنگ صدمه دیده است تسریع فرمایند.

حال ای مجلس، ای عصاره فضیلت است و ای ریاست محترم جمهور و قهرمان امتحان داده صحنه‌های مختلف، اسلام آباد همچون سایر نقاط جنگ‌زده کشور از حیث عمران و آبادی و صنعت و کشاورزی، شانزده سال از سایر نقاط عقب مانده است. هشت سال که این نقاط را تخریب کرده‌اند، شهرها و مناطق دیگر به آبادانی و شکوفائی اقتصادی همت گمارده‌اند. هنگامی که دود کارخانه‌های با ارز هفت تومانی به هوا برمی‌خاست، از شهر و دیار ما دود غلیظ و گرد و خاک ناشی از بمبارانها آسمان را می‌پوشاند و اکنون چهره این سؤال خودنمایی می‌کند که سازمان محترم برنامه و بودجه و وزارتخانه‌های محترم صنایع و صنایع سنگین، معادن و فلزات و کشاورزی و همه دست‌اندرکاران عزیز در برنامه دوم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی چه برنامه‌هایی را متناسب با حجم خرابیها و گسترش عدالت اجتماعی اسلام برای حوزه انتخابیه اینجانب دیده‌اند. کوتاه سخن آن که، بر دولت کریمه است که به تأسیس کارخانه‌ها و ایجاد صنایع مادر پرداخته و در بها دادن به کشاورزی منطقه که از نظر آب و خاک در غنای کامل بسر می‌برند از هیچ کوششی فروگذار نمایند. والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته.

۴ - تذکرات نمایندگان محترم مجلس به مسؤولان اجرائی کشور

توسط آقای حسن روحانی نایب رئیس محترم مجلس

نایب رئیس - تذکرات نمایندگان مجلس به مسؤولان اجرائی کشور:

وقت را غنیمت شمرده و یادی از دلیر مردان بسیجی، این شیران روز و زاهدان شب بنمایم، آنهایی که جان را در کف اخلاص نهادند و مصداق بارز آیه «من المؤمنین رجال صدقوا...» بودند و آنچنان حسین گونه حرکت کردند که امام عزیزمان فرمودند: «از خدا می‌خواهم با بسیجیان محشورم بگردانم».

و سالروز شهادت مرحوم آیت الله مدرس این نماینده واقعی اسلام ناب محمدی (حضار صلوات فرستادند) در مجلس ستم‌شاهی را بعنوان یک الگو گرامی داشته و امیدوارم که همه ما نمایندگان مجلس شورای اسلامی بتوانیم با شمشیر دولب دیانت و سیاست پاسدارانی مدرس گونه برای اسلام و مسلمین باشیم.

اما راجع به بوسنی و هرزگوین مظلوم که هر شب غمنامه آنها بصورت مصور، اشک دیده هر بیننده بیداردلی را جاری می‌نماید حاکی از خباثت ددان دون صفتی از یشه جهالت است که دستشان به خون مظلومین آغشته است و آوای داعیه‌داری حقوق بشر را سیمی دهند، در رأس این جفدان ناپاک امریکای جنایتکار را می‌بینیم که با تحریک صربهای جنایتکار در بوسنی و هرزگوین، اسرائیل خون آشام در فلسطین و جنوب لبنان و در اقصی نقاط عالم خود ناقض حقوق واقعی بشر است و هر ملتی که تسلیم اواصر ظالمانه او نشود متهم به نقض حقوق بشر خواهد شد که این روزها سازمان آمریکائی فرمایشی ملل متحد و شورای امنیت امریکائی همچون غلامی حلقه بگوش صیحه شوم آمریکا را علیه ایران در این زمینه سر داده است که این سازمان فرمایشی رأی آنها از قبل هم قابل قبول ملت مسلمان ما نبوده است.

- در آستانه سالروز تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران هستیم از خدا می‌خواهم که توان هرچه بیشتر اجرای قانون را به دولت‌سردان و اطاعت بیشتر از قانون را به ملت عزیزمان عطا بفرماید.

و اما بنا به فرمایش رهبر معظم انقلاب در برابر شیخون فرهنگی دشمن که از جنگ مسلحانه با ملت غیور و شهیدپرور ما نتیجه‌ای عایدش نشد، پرچمداران فرهنگی کشورمان که جوانان و نوجوانان این سملکت بدست آنها سپرده شده است مخصوصاً سربان دلسوز و زحمت کش پرورشی که به تعبیر مرحوم شهید رجائی سربازان انقلاب در آموزش و پرورش هستند وظیفه‌ای پس سنگین‌تر بر عهده دارند که از خداوند برای آنها طلب توفیق می‌نمایم. از تغییرات ارزشمند حاصله در هسته گزینش استان فارس صمیمانه از مسؤولین هسته مرکزی تشکر می‌نمایم و امیدوارم که مسؤول محترم استان جناب آقای خاضعی در شهرستانها هر چه سریعتر تغییرات لازم را بعمل آورند و برای ایشان از خدای بزرگ آرزوی توفیق دارم.

اما راجع به حوزه انتخابیه ام شهرستان ممسنی باید عرض کنم که سالهاست مخصوصاً بعد از پیروزی انقلاب اسلامی کمر مستضعفین و محرومین این دیار زیر بار اوقاف غیر شرعی (به اقرار مجتهدین آگاه منطقه) خم گشته و با نهایت عجز، همه مردم ممسنی از مقامات قضائی کشور خواهان باز نمودن این زنجیر از دست و پای پینه بسته‌شان می‌باشند و از طرفی بعد از چندین سال کشاورزان امیدوار بودند که دیگر خوانین به منطقه بر نمی‌گردند ولی متأسفانه با جرأتی باور نکردنی و با در دست داشتن احکام صادره از سوی بعضی قضات امید بازگشت به منطقه را دارند که لازم است به مسؤولین امر گوشزد کنم قبل از صدور حکم، صاحبان انقلاب و حامیان اسلام را بازنگری نموده و مثل همیشه سایه امید مظلومین و یأس ظالمین باشند.

در پایان چند تذکر به وزارتخانه‌های مختلف دارم امید است که اقدام لازم را مبذول دارند:

۱ - به وزیر محترم آموزش و پرورش در جهت صدور دستور مستقل نمودن آموزش و پرورش بخشهای رستم و دشمن‌زیاری بواسطه اولویتهای خاص این دو بخش و همچنین احداث تربیت معلم در این شهرستان با توجه به چهل و هشت هزار دانش آموز و بیست و نه دبیرستان و هنرستان.

۲ - به ریاست محترم سازمان برنامه و بودجه در خصوص تخصیص اعتبار جهت شروع کار عملیاتی سد فهلیان که مطالعه فاز یک و دو آن به اتمام رسیده و این طرح می‌تواند با زیر پوشش بردن بیش از پنج هزار و شصدهکتار زمین دیم، تأثیر اساسی در اقتصاد این دیار محروم و استان و کشور داشته باشد. لازم به یادآوری است که چندین مکاتبه در این باره به ریاست محترم جمهوری و سازمان برنامه و بودجه کشور و استان و استانداری فارس بعمل آمده است.

آمدند کل دانشگاهها را به کسانی که در جنگ شرکت کرده بودند اختصاص دادند. منتها برای مدت محدود. و همان موقع بنده می‌گفتم که اول ۵۰٪ بدهیم که آن عده‌ای که چند سال مانده‌اند اینها بروند. بعد از ۲ - ۳ سالی این را کم بکنیم به ۴۰٪، ۳۰٪ و ۲۰٪ و یک سطح نمره‌ای هم در نظر بگیریم. بنابراین ضمن اینکه بنده با اصل سهمیه دادن به رزمندگان مخالف نیستم بلکه تأکید هم دارم می‌گویم آن عددی را که الان واقعاً استفاده می‌کنند به آنها بدهید. علتش هم این است ببینید آن تعداد از رزمندگان دیپلمه‌ای که در جبهه بوده‌اند الان چهار سال گذشته است و اغلبشان به دانشگاه رفته‌اند و الان که طبق این قانون می‌توانند دوبار امتحان بدهند. درجایشان هم خواهند رفت. کسانی هم که آن موقع ۱۰ ساله بوده‌اند (چون ۱۰ سال به پائین که ما نداشته‌ایم) الان همه دیپلمه شده‌اند بنابراین از سال تحصیلی آینده به بعد یعنی ۷۲ - ۷۳ که کنکورشان سال است ما تعداد خیلی کمتری دیپلمه خواهیم داشت اینها فقط مخصوص دیپلمه‌هاست یعنی دیروز برای رزمندگان لیسانس به بالا یک تصمیم خوبی گرفتیم و سهمیه خوبی داده شد. بنابراین برای دیپلمه‌ها وقتی ما این درصد را تغییر بدهیم هیچ فرقی نمی‌کند چون تعدادشان کمتر می‌شود و اما چه ضرر دارد اگر این نباشد؟ ممکن است بگویند آقا بسیجیها ناراحت می‌شوند، رزمندگان ناراحت می‌شوند و می‌گویند مجلس یک چیزی از ما کم کرد. نه اینطوری هم نیست چون آنها مطلع هستند حداقل این دیپلم را دارند وقتی که بسرایشان تشریح بشود متوجه می‌شوند که هیچ اتفاقی نیفتاده یعنی از سالهای آینده همان سهمیه را دارند استفاده می‌کنند چون تعدادشان کمتر شده نسبت هم از ۴۰٪ به ۳۰٪ آمده و در سالهای بعد هر سال ۵٪ کم می‌شود در پایان هم ۱۰٪ می‌ماند یعنی در سال ۱۳۷۷ (۱۱ سال بعد از پایان جنگ) در این ۱۱ سال شما دیگر بعید است که دیپلمه‌ای داشته باشید که بخواید از سهمیه رزمندگان در کنکور استفاده بکنند. باز هم ما گفتیم ۱۰٪ برای همیشه بماند. اگر این کار را نکنیم ممکن است سالهای بعد ما که همیشه متأسفانه دچار افراط و تفریط هستیم یک دفعه بیایند بگویند آقا این سهمیه را قطع بکنید. اینجا آن نگرانی که دارند یا آن حرفی که حالا در دانشگاهها به غلط توی دهن‌ها افتاده که این رزمندگان هستند که باعث افت تحصیلی شده‌اند ولو اینکه می‌دانیم و اینجا آمار داده شد که غیر رزمندگان افتشان بیشتر است و سطحشان در مجموع پائین‌تر است. بیشتر مشروط می‌شوند نسبت به همان سهمیه‌ای که دارند. این بهانه هم دیگر نیست این اتهام را هم دیگر نمی‌توانند بزنند. از این طرف ما روحیه بسیجیهای آینده را بالا نگه می‌داریم. من آن روز هم در بحث کلیات عرض کردم که در یک خانواده یک برادرشان بیش از شش ماه در جبهه بوده آمده در کنکور قبول شده و رفته مثلاً دیپلمش هم معدلش ۱۲ - ۱۳ بوده یک برادر دیگر یا خواهرش در سالهای دیگر می‌آید چون جبهه نرفته معدلش هم بالاتر است قبول نمی‌شود درس هم احتمالاً نخوانده که قبول نمی‌شود ولی بهانه‌اش را سر این سهمیه می‌گذارد. ما چرا این کار را بکنیم؟ بنابراین چون وظیفه مجلس اصلاح قانون است و یک نگرانی وجود دارد که ممکن است باعث نارضایتی بشود و بعضی نارضایتی باشند بیخود نارضایتی باشند ما این نگرانی را از آنها برمی‌داریم. و اگر هم قرار باشد که یک عده‌ای رزمنده بعد از این سالها و کلاس دیدن‌ها و ما بودجه گذاشتیم برای کلاس کنکور خاص رزمندگان و برای اقشار دیگر، اینها نتوانند به دانشگاه راه پیدا کنند ولی واجب نیست که همه بروند از یک قشری همه‌شان به دانشگاه بروند اینها شغل‌های خوب دیگری هست که عموماً دارند و می‌توانند دقیقاً دوره‌هایی ببینند ما دوره‌های غیر دانشگاهی بگذاریم فنی و حرفه‌ای و شغل‌های خوب برای آنها درست بکنیم. یعنی یک برنامه دیگری که بنده حتماً این را پیشنهاد می‌کنم. آنهایی که حالا یک مقداری نتوانستند درس بخوانند از بین همین رزمندگان چرا باید بسیجیها چرا باید بیکار باشند؟ و می‌دانید که واقعاً هستند. یک طرحی همین برادران بسیجی مجلس بیاورند و بنده هم روی این پیشنهاد داده‌ام، آنها را به آن ترتیب عمل بکنیم. در هر صورت ما این وظیفه را داریم که این قانون را اصلاح بکنیم.

مخالفین هم دیروز تعریف از رزمندگان و رشادتها می‌کردند بنده هم آنها را قبول دارم و بیشتر می‌توانم تعریف بکنم. خواهش می‌کنم در اصل این مطلب فکر کنید که ما چه بکنیم که این نگرانی رفع بشود. مخالفی هم اگر وجود دارد صحبت بکند و به این رأی بدهیم که این مشکل هم حل بشود. متشکرم.

آقای رسولی‌نژاد نماینده محترم دماوند به وزیر محترم آموزش و پرورش نسبت به بازگشایی مجدد مدارس راهنمایی روستاهای سادات‌محله، مهن و محمودآباد. به وزیر راه و ترابری نسبت به برقراری مجدد قطار محلی بین شهرهای گرسار و فیروزکوه، تسریع در اجرای پروژه احداث میدان در سه‌راه مهرآباد، رودهن و دماوند.

آقای قشقاوی نماینده محترم شهریار، شهرقدس و رباط‌کریم به وزیر مسکن و شهرسازی نسبت به جلوگیری از طرح پیشنهادی تبدیل شهرک اندیشه به شهر اندیشه.

آقای سلیمانی نماینده محترم کنگاور، صحنه و هرسین به وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی نسبت به تسریع در فراهم نمودن موجبات اجرای بند «ز» تبصره (۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۷۱.

آقای خاتمی نماینده محترم بروجرد به وزیر آموزش و پرورش نسبت به تسریع در رفع نابسامانیهای موجود کادر اداری اداره آموزش و پرورش شهرستان بروجرد. به وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به تسریع در صدور مجوز دانشکده پرستاری و مامائی.

آقای همتی نماینده محترم مشکین‌شهر به وزیر محترم جهاد سازندگی نسبت به ترمیم سد خاکی دهستان افار مشکین‌شهر و همچنین مرمت راههای روستائی منطقه.

آقای حسینی نماینده محترم بندر لنگه به وزیر محترم راه و ترابری نسبت به تسریع در لایروبی بندرگاه بندر کنگ در شهرستان بندر لنگه، همچنین افزایش طول باند فرودگاه این شهرستان.

مجمع نمایندگان استان لرستان به وزیر محترم راه و ترابری در مورد ضعف مدیریت سرپرست اداره کل راه و ترابری استان لرستان.

آقای امامی نماینده محترم کوه‌دشت و چگنی به وزیر محترم نفت نسبت به جبران خسارت عده‌ای از کشاورزان روستای رشنواز بخش رمشگان کوه‌دشت.

آقای شجاع نماینده محترم بندر انزلی و خمام به وزیر محترم نیرو نسبت به کمبود آب آشامیدنی در رشت و انزلی و تأمین اعتبار لازم در سال ۷۱ و علت توقف طرح آبرسانی این مناطق.

#### ۵ - تصویب طرح اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

نایب رئیس - دستور را شروع کنید.

منشی (اکرمی) - اولین دستور رسیدگی به طرح اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی است.

منشی (شهرزاد) - بسم الله الرحمن الرحيم.

اولین پیشنهاد از آقای داودی شمس و دو نفر دیگر از برادران هست که پیشنهاد الحاق یک تبصره به ماده (۲) به این شرح دارند:

در کنکور سراسری درصد سهمیه واجدین شرایط ماده ۲ قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان به دانشگاهها بجای ۴۰٪ به ۳۰٪ تغییر داده شود و تا مدت ۴ سال از تاریخ تصویب این قانون به ازای هر سال تحصیلی ۵٪ کسر گردیده و از سال پنجم به بعد در سقف ۱۰٪ باقی بماند.

نایب رئیس - آقای داودی شمس توضیح بدهید.

سید اسماعیل داودی شمس - بسم الله الرحمن الرحيم.

پیشنهاد خوانده شد علت اینکه من این پیشنهاد را میدهم این است که تعدادی الان واقعاً از بین رزمندگان از این سهمیه استفاده می‌کنند. هیچ وقت به ۴۰٪ نمی‌رسد و از آن طرف همه فکر می‌کنند که واقعاً این ۴۰٪ بلوکه شده و کسی دیگر از آن استفاده نمی‌کند و این یک نگرانی بوجود آورده، کسانی که در کنکور سراسری قبول نمی‌شوند فکر می‌کنند که آن سهمیه را به رزمندگان داده‌اند در حالی که چنین نیست. بنابراین ما براساس آمار و ارقام واقعی که داریم باید این رقم را تعدیل بکنیم. بنده قبول دارم که ما باید آن حق رزمندگان که سالها در جبهه‌ها فداکاری کرده‌اند و نتوانسته‌اند درس بخوانند مرتب در کلاس شرکت داشته باشند بدهیم و ما این را دادیم و خود بنده آن دفعه ۴ سال پیش پیشنهادم این بود که این ۴۰٪ کم است ۵۰٪ بدهید حتی بعضی استدلال می‌کردند که بعد از جنگ جهانی دوم در کشورهای اروپائی

نایب رئیس - متشکر. مخالف، آقای نوبخت :

محمدباقر نوبخت - بسم الله الرحمن الرحيم

به نظر می‌رسد که باید کم‌کم انتظار داشته باشیم پیشنهادی هم در خصوص تغییر عنوان این طرح به مجلس تقدیم بشود و طرح ایجاد تسهیلات را به طرح ایجاد تضییقات تبدیل نکنیم! دیروز مسبقاً هستی به علیرغم پیامی که طرح داشت و منویات طراحان محترم، سهمیه ۴۰٪ برای بسیجیان در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری به ۲۰٪ تقلیل پیدا کرد. امید این بود که این ۴۰ درصد که در خود ماده هست حداقل در ارتباط با دوره کارشناسی اعمال بشود که پیشنهاد دهنده محترم آن را هم خواستند تغییر بدهند بنده دو اشکال بر پیشنهاد مطرح شده دارم. یک پیشنهاد شکلی است و یک پیشنهاد ماهیتی و ماهوی است. اشکال شکلی بر پیشنهاد ایشان این است (التفات داشته باشید) ما داریم تبصره ذیل ماده (۲) قانون ایجاد تسهیلات برای بسیجیان را اصلاح می‌کنیم و بجای یک تبصره، دو تبصره قائل می‌شویم یعنی یک تبصره الحاقی به ذیل ماده (۲) است، خود ماده واحده هم که مطرح شده درخصوص همین بحث است که ما تبصره‌ای را اصلاح نکنیم در حالی که عدد ۴۰٪ در خود ماده است یعنی ما ضمن اینکه تبصره ذیل ماده (۲) را داریم تغییر می‌دهیم خود ماده را هم وارد شدیم که احتمالش هست پیشنهادهای دیگر بشود و دیگر مواد هم تغییر پیدا بکند. اما اشکال ماهوی این است که این اساساً با پیام و روح این ماده و اهداف طراحان و خواسته‌های بسیجیان مغایر است ما سهمیه ۴۰٪ را گذاشته‌ایم همان طور که ایشان هم فرمودند این یک سهمیه دائمی نیست تعداد بسیجیان محترم محدود است محدود است و بعد از یک مدتی هم تمام خواهد شد و این سهمیه صد درصد بماند برای دیگران اما استدلالی که ایشان در این مقطع دارد این است می‌گوید از آنجا که به لحاظ کم بودن تعداد بسیجیان باقی‌مانده عملاً دیگر از سهمیه ۴۰٪ استفاده نمی‌شود. ضمن اینکه در سال‌های گذشته هم در این دوره یک چیزی حدود ۲۰ تا ۲۷٪ از این سهمیه استفاده می‌شد. (نایب رئیس - وقتتان تمام است) آقایان در جریان باشند فقط به اختصار خدمت شما عرض می‌کنم. ما در خود این ماده (۲) گذاشته‌ایم، آن تبصره برقرار است که اگر بسیجیان نتوانستند استفاده بکنند (که شما نگران آن هستید) خود بخود این برای افراد سهمیه آزاد می‌ماند. بنابراین حذف این کمکی به دیگران نخواهد کرد اگر تعداد بسیجیان کافی نباشد آنها استفاده می‌کنند ولی اگر این بماند در یک فرصت زمان معقول همان جوری که روح قانون هم همین است کل بسیجیان می‌توانند از این سهمیه برخوردار بشوند.

نایب رئیس - متشکر. موافق، آقای دکتر علی عباسپور :

علی عباسپور - بسم الله الرحمن الرحيم

وقتی که کلی‌گویی و احساسات جای منطق را در حقیقت می‌گیرد ما باید شاهد چنین بحث‌هایی در مجلس باشیم. عددی تحت عنوان ۴۰٪ عنوان شده و در حدود ۳ سال تجربه در روی این ۴۰٪ هست. اگر یک گزارش منسجم و استدلالی از طرف وزارت فرهنگ و آموزش عالی که مجری این برنامه بود به مجلس محترم شورای اسلامی داده می‌شد که آیا این ۴۰٪ موفق بوده یا ناموفق؟ آنوقت نمایندگان محترم می‌توانستند تصمیم بگیرند که آیا این ۴۰٪ را به ۶۰٪ - ۷۰٪ تبدیل بکنند یا اینکه به ۳۰٪ یا ۱۰٪ تبدیل بکنند که بنده باید عرض کنم متأسفانه ما این نقص گزارش و ارزیابی را در عملکرد وزارت فرهنگ و آموزش عالی شاهد هستیم. اما نکته‌ای که این طرح دارد و ما در حقیقت بدون توجه هم نسبت به یک مسأله کلی داریم رد می‌شویم این است که ما فقط آمده‌ایم در همین چهارچوب ۴۰٪ یا ۳۰٪ یا ۵۰٪ خودمان را قانع کرده‌ایم و نهایتاً یک بسیجی و یا یک رزمنده را به دانشگاه فرستاده‌ایم و رسالت خودمان را تمام شده می‌دانیم و فکر می‌کنیم که با گذاشتن کلاس پیش‌دانشگاهی صرفاً دانشجوی رزمنده باید به آن حد لازم برسد در صورتی که برادرانی که از نزدیک با رزمندگان در تماس بوده‌اند مهمترین مشکل رزمندگان این است که وقتی وارد دانشگاه می‌شوند بسیاری از اینها تشکیل زندگی داده‌اند و حتی بسیاری از اینها سرپرست پدر و مادر هستند و در حقیقت تأمین مخارج خانواده‌هایی را بعهده دارند و اینها مخارجی دارند که در کنار درس خواندن خودشان باید مخارج زن و بچه و پدر و مادر را هم بدهند و اگر مسؤولین محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی در سر کلاس‌های درس می‌رفتند و نهایتاً دانشجویان به آنها مراجعه می‌کردند و می‌دانستند که چه مشکلات مالی دارند و نمایندگان محترم مطلع بودند که ما

نباید قناعت کنیم فقط به نسبت به یک درصد سهمیه و بعد از این در تعیین درصد سهمیه‌ها باید در رفع مشکلات بقیه رزمندگان کوشا باشیم، از جمله مسائل مالی‌شان، از جمله مشکلات مسکن‌شان و غیره آنوقت ما این را یک بحث منطقی و استدلالی می‌دانستیم.

برادرمان جناب آقای نوبخت در فرمایشاتی که کردند و بنده گوش دادم صرفاً به یک سری مسائل کلی اشاره فرمودند اگر ما یک تعدادی رزمنده را به دانشگاه بفرستیم و اینها را از هر جهت پشتیبانی کنیم چه از جهت مادی و چه از جهت معنوی آنوقت می‌توانیم معتقد باشیم که اینها می‌توانند بروند در دانشگاه موفق بشوند ما صرفاً اینجا دل‌مان را خوش کرده‌ایم که ۴۰٪ تعیین کنیم و کسی هم بخواهد مخالفتی با این ۴۰٪ بکند در حقیقت یک جوی ایجاد شده که به عنوان مخالف رزمنده و بسیجی به او اطلاق می‌شود و نهایتاً بدون توجه به این گلی که می‌خواهد شکفته بشود و نهایتاً میوه بدهد ما در یک سرزمینی می‌کاریم که بدون اینکه به آن آب برسانیم، بدون اینکه به آن رسیدگی کنیم بنده با توجه به این عرایض معترضم اگر این درصد کاهش پیدا بکند و در کنارش ما رسالت خودمان را در این حد تمام شده ندانیم به مسائل رزمندگان و بسیجیان در دانشگاه که متعدد است برسیم و بنده اینجا باید قاطعانه عرض کنم که وزارت فرهنگ و آموزش عالی در این امر کوتاهی کرده و دانشجویان رزمنده و بسیجی بنده شاهد بودم به عنوان استاد راهنما مراجعه می‌کردند و عنوان می‌کردند که باید ما از نقطه نظرات دیگر هم تأمین بشویم و این جایی است که مجلس هم به آن باید توجه بکند ما اگر این درصد را کاهش بدهیم و نهایتاً توجه خاص هم به کلیه مشکلات رزمندگان داشته باشیم و مشکلاتشان را رفع بکنیم و از هر نظر و از هر جهت تقویت‌شان کنیم آنوقت می‌توانیم به آن اهداف مان برسیم متخصصی داشته باشیم که زجر کشیده و زجر دیده باشد و در انقلاب در حقیقت جان‌کنده باشد (نایب رئیس - وقتتان تمام است) با توجه به این عرایض بنده با طرح جناب آقای داودی شمس موافقت دارم و خواهش می‌کنم که رأی بدهید.

نایب رئیس - متشکر. دولت؟ (اظهاری نشد)

تعداد ۱۹۴ نفرند، پیشنهاد برای رأی‌گیری قرائت می‌شود.

منشی - الحاق یک تبصره به ماده ۲ - در کنکور سراسری درصد سهمیه واجدین شرایط ماده (۲) قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان به دانشگاهها بجای ۴۰٪ به ۳۰٪ تغییر داده شده و تا مدت ۴ سال از تاریخ تصویب این قانون به ازای هر سال تحصیلی ۵٪ کسر گردیده و در سال پنجم به بعد در سقف ۱۰٪ باقی می‌ماند.

نایب رئیس - موافقین با این پیشنهاد قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد بعدی را مطرح کنید.

ما از نمایندگان محترم تقاضا می‌کنیم بعضی از پیشنهادهایی را که معلوم است رأی ندارد خودشان محبت بکنند صرف نظر بکنند که ما بتوانیم صرفه‌جویی بکنیم و در فرصت باقی‌مانده امروز ان شاء الله این طرح تمام بشود. پیشنهاد بعدی را مطرح بفرمایند.

منشی - تبصره الحاقی به ماده ۲ -

تبصره - دانشگاه آزاد اسلامی نیز موظف است مانند دانشگاههای دولتی ۴۰٪ پذیرفته‌شدگان را از رزمندگان و ایثارگران (جانبازان، آزادگان، فرزندان شهداء) بپذیرد.

نایب رئیس - آقای غریبانی، یکی از پیشنهاد دهندگان توضیح میدهند.

علی محمد غریبانی - بسم الله الرحمن الرحيم

عزیزان با توجه به همتی که فرمودند در ارتباط با رزمندگان، خوب رزمندگان می‌دانید در این قضیه با توجه به ۴۰٪ که به ۲۰٪ تبدیل شد و خانواده‌های شهداء، آزادگان و جانبازان هم در این قضیه سهم دارند و متأسفانه در این مسأله دیده نشده بود و الان که خوب دوستان ما در این قضیه می‌خواهند همت بکنند و این خانواده‌های محترم را هم در این طرح ببینند جا دارد که دانشگاه آزاد اسلامی هم در این قضیه سهم داشته باشد. دانشگاه آزاد اسلامی همانطور که از عنوانش معلوم است کلمه مقدس «اسلامی» رویش هست و درستش این است که این دانشگاه آزاد اسلامی با وجود ارزش‌های انقلاب و ارزش‌های اسلامی آنجا این عنوان مقدس اسلام را حفظ بکنند و با ورودشان آن دانشگاه را و آن وضعیتی که متأسفانه در گذشته بود نجات بدهند البته اینجوری که من سؤال کردم آقای دکتر زارعی هم در این رابطه موافقت خودشان را اعلام کردند و

داشته باشد و از طرفی در ارتباط با فرزندان شاهد برادران عنایت دارند که بهرجهت آن کسانی که در جبهه‌های جنگ چه اسرا چه مفقودین چه شهدا اینهایی که پدران‌شان در راه اسلام جانبازی کرده‌اند و برای اسلام خون داده‌اند طبیعتاً ممکن است با توجه به اینکه پدر در خانواده نیست و مشکلات مادر خانواده بیشتر هست و باید رسیدگی بیشتری به این عزیزان بشود و اینها بتوانند به دانشگاه راه پیدا کنند طبیعتاً یک مکانیزم و قانونگذاری لازم هست که بتوانند این برادران و خواهران گرامی ما به دانشگاه‌ها وارد بشوند و از مزایای علم و دانش تحقق فرمان امام که فرمودند «شما به علم و عمل و تقوا مجهز بشوید که بتوانید با ظلمت کفر و نفاق مبارزه کنید» بتوانند از این مزایا استفاده کنند. (نایب رئیس - وقتان تمام است).

بنابراین با توجه به این مسأله و از طرفی همسران شهیدان هم که وضعیت‌شان روشن است و اگر چنانچه به تحصیل مشغول بشوند البته تعدادشان خیلی زیاد نیست اما الان سهمیه ندارند شامل این سهمیه بشوند که بتوانند وارد دانشگاه بشوند هم برای رشد فرهنگی خودشان خوب است هم وقت‌شان در دانشگاه در راه علم و دانش مصرف میشود و از این سهمیه برادران و خواهران عزیز ما در ارتباط با فرزندان شاهد بتوانند استفاده کنند با واحد فرهنگی بنیاد شهید هم هماهنگی شده آنها هم موافقت دارند و این طرح از سوی بنیاد شهید انقلاب اسلامی آمده ان شاء الله نمایندگان محترم عنایت داشته باشند.

منشی - آقای قشقاوی، مخالف :

حسن قشقاوی - بسم الله الرحمن الرحيم

علت مخالفت بنده این است که آن مقصود مقدسی که از این طرح هست به هیچ وجه تأمین نمیشود یعنی خود آقای قمی هم شاید توجه نداشته باشند عکس آن هدفی که ما داریم که در راستای پاسداری از ارزش‌ها و حمایت از ایثارگری‌های ایثارگران این طرح مطرح شده مخالف این نتیجه خواهد بود. بحث فرزندان شهدا و خانواده شهدا یک بحث ویژه‌ای است و یک پروژه خاص خودش را دارد طی می‌کند. بسم الله با تأکید حضرت امام راحل (رضوان الله تعالی علیه) ما مدارس شاهد را داریم و الان هم برنامه‌ریزی برای دانشگاه‌های شاهد دارد میشود چه لزومی دارد که ما کمیت قضیه را گسترده کنیم؟ آقای قمی شما ۴۰٪ را که ۶۰٪ نمی‌کنید برای ایثارگران همان ۴۰٪ است خوب، خانواده شهدا دانشگاه شاهد را دارند سیستم تربیتی خودشان را دارند چون از ۴۰٪ که اضافه نمیشود وقتی که شما به این ۴۰٪ مرتب افراد دیگری را اضافه می‌کنید نتیجتاً حق کسی نسبت به بقیه ایثارگران میشود. فلذا حق مطلب این است که دانشگاه‌ها و مدارس شاهد به اذن الله با توجه به تأکیدی که مقام معظم رهبری و مسؤولین امر دارند برنامه‌ریزی خودشان را داشته باشند برنامه‌ریزی ویژه‌ای را داشته باشند واقعاً امکانات بیشتری را در اختیار قرار بدهند و آن مسأله طی بشود که ما نیروهایی از ایثارگران را در دانشگاه زیاد داشته باشیم نه اینکه کم کنیم و در این ۴۰٪ مرتب سعی کنیم افرادی را اضافه کنیم. این ۴۰٪ مال بسیجیان بقیه ایثارگران و خانواده شهدا هم از طریق دانشگاه شاهد و برنامه‌های دیگر خودشان و از این طریق ما به گسترش کمی و کیفی قضیه و حمایت از ایثارگری ایثارگران بهتر میتوانیم جامه عمل بپوشانیم که مرتب این ظرفیت ۴۰٪ را بیشتر کنیم. به این دلیل بنده کاملاً مخالف هستم.

نایب رئیس - متشکر.

منشی - موافق، آقای مختاری :

حسن مختاری - بسم الله الرحمن الرحيم

برادرمان جناب قشقاوی فرمودند که این ۴۰٪ مخصوص ایثارگران است از طرفی هم خودشان میدانند که خانواده شهدا هم جزو ایثارگران هستند هم فرزندان شاهد هم همسران شاهد جزو ایثارگران حساب میشوند. از طرف دیگر دیروز تا حالا بحث در این بود که در دانشگاه جدائی برای افراد نداشته باشیم همچنان که میدانید مدارس شاهد هم درصد عمده‌اش افراد غیر خانواده‌های شاهد تشکیل میدهند و انگیزه این کار هم فقط ادامه تحصیل فرزندان شاهد نیست انگیزه دیگری هم که در کنار این هست این است که ان شاء الله آن روحیه ایثارگری که این خانواده‌های محترم دارند بتوانند جو و محیط سالم را برای آموزش سالم ترکند. از همین ابتدا دیگر فرزندان این مرز و بوم هم در کنار فرزندان شاهد بتوانند آموزش اخلاقی و آموزش ایثارگری داشته باشند حالا چه اشکال دارد که در دانشگاه‌های ما هم به همان صورت فرزندان

می‌گفتند که من هم موافق هستم دانشگاه آزاد در این قضیه سهمی داشته باشد و ۴۰٪ را مشمول دانشگاه آزاد هم بکنند. خوب دانشگاه آزاد با توجه به رویداد اخیری که الان وزارت فرهنگ و آموزش عالی فارغ التحصیلان را تأیید می‌کند چه بهتر که این دانشگاه بیاید وسیله همین رزمندگان و عزیزان دیگر در آنجا احیا بشود و همین‌طور که عرض کردم آن کلمه مقدس اسلامی را با حضور پاسداران و مدافعان انقلاب اسلامی در آنجا روح ببخشند.

منشی - برای این پیشنهاد، مخالفی ثبت‌نام نکرده است.

نایب رئیس - مخالف ندارد؟ (منشی - خیر) پس موافق هم صحبت نمی‌کند. دولت؟ (نماینده دولت در جلسه حضور نداشتند) نمایندگان حاضر در جلسه ۹۳ نفرند، پیشنهاد برای رأی‌گیری خوانده می‌شود.

(به شرح زیر خوانده شد)

تبصره الحاقی - دانشگاه آزاد اسلامی نیز موظف است مانند دانشگاه‌های دولتی ۴۰٪ پذیرفته‌شدگان را از رزمندگان و ایثارگران (جانبازان، آزادگان، فرزندان شهدا) بپذیرد.

سید علی اکبر موسوی حسینی - چهل درصد با بیست درصدی که قبلاً تصویب شد مابینت دارد.

نایب رئیس - نه، این ربطی به آن ندارد، این پیشنهاد الحاقی است به اصل ماده، یعنی مرحله اول (لیسانس) همان ۴۰٪ خود متن ماده برای دانشگاه‌های دولتی الان برای دانشگاه آزاد پیشنهاد کرده‌اند که این دانشگاه هم این سهمیه را در نظر بگیرد، این ربطی به آن ۲۰٪ تصویب شده دیروز ندارد نمایندگان که با این پیشنهاد موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) با اکثریت قاطع تصویب شد. پیشنهاد بعدی را مطرح کنید.

منشی - آقایان : رشیدی، کوهکن، خباز، قمی، اسینی، ربیعی، خانم همایون مقدم، آقایان : رضانیپور، غریبانی و تعداد زیاد دیگری از برادران پیشنهاد الحاقی یک تبصره به ماده (۲) را به این شرح کرده‌اند :

تبصره - فرزندان شهدا و مفقودین و اسرا و همسران آنها می‌توانند با معرفی بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ستاد آزادگان از مزایای این قانون استفاده نمایند.

نایب رئیس - آقای قمی یکی از پیشنهاددهندگان توضیح می‌فرمایند.

محمد قمی - بسم الله الرحمن الرحيم

در خصوص این پیشنهادی که داده شد (تبصره الحاقی) توجه نمایندگان عزیز را به یک جمله‌ای از حضرت امام در خصوص خانواده معظم شهدا جلب میکنم میفرمایند «از قول من به آنان بگوئید که من با تمام وجود به شما عشق می‌ورزم و شما را از دل و جان دوست دارم و علاقمندم که فرد فرد شما عالم و متخصصی متعهد برای اسلام ناب محمدی (ص) (حضار صلوات فرستادند) و مبارزی سرسخت علیه اسلام آمریکائی و مرفهین و پرچمدار وفاداری برای ایثارگران و شهدای خود باشید و بتوانید با چراغ علم و عمل و تقوا ظلمت نفاق و کج روی‌ها و کج فکری‌ها و تحجیرها و مقدس‌نمایی‌ها را از دامن اسلام بزدائید» تأکید حضرت امام و مقام معظم رهبری در خصوص رسیدگی به امور فرهنگی خانواده معظم شهدا که اخیراً هم در این ارتباط مقام معظم رهبری هم طی حکمی که به سرپرستی بنیاد شهید دادند بر رسیدگی فرهنگی بیشتر در خانواده معظم شهدا تأکید داشتند. نمایندگان محترم عنایت داشته باشند که در ارتباط با فرزندان شاهد یک آماری از ۲۵۰ نفر از فرزندان شاهد در مقطع دکترا و کارشناسی گرفته شده که در رشته پزشکی و دندانپزشکی و دامپزشکی ۵ نفر بودند. در رشته‌های دیگر چهار نفر، فنی و مهندسی ۲۲ نفر، در مقطع لیسانس ۱۹۰ نفر و در مقطع کاردانی ۲۹ نفر که مجموعاً ۲۵۰ نفر که از بین این حدود ۱۶ نفرشان معدل بالای ۱۵ داشته‌اند که آمارش هم موجود است اگر خواستید خدمت‌تان ارائه میکنم.

از طرف دیگر سهمیه‌ای که فعلاً فرزندان شاهد دارند طبق دستورالعملی که خود سازمان سنجش اعلام کرده براساس این دستور فقط حداکثر ۵٪ علاوه بر پذیرش رشته‌های مختلف دانشگاهی و مؤسسات آموزش عالی برای این عزیزان منظور خواهد شد که ستاد برنامه‌ریزی شاهد طی یک نامه‌ای به شورای عالی انقلاب فرهنگی نوشته خواسته که فرزندان شاهد از این سهمیه ۴۰٪ استفاده کنند. ستاد انقلاب فرهنگی طی نامه‌ای اعلام کرده که این ۴۰٪ مخصوص رزمندگان است اگر قرار باشد که بچه‌ها و همسران شهدا از این طرح استفاده کنند لازمه‌اش این هست که قانون تصریح بشود و صراحت

این خانواده‌ها هم بتوانند شرکت کنند؟ اگر دانشگاه شاهی هم ما احداث کردیم که هنوز به آن صورت پا نگرفته در مملکت آن دانشگاه‌ها هم به زمره بقیه دانشگاه‌ها پیوندند مثل مدارس شاهد که گفته میشود غیر از افراد خانواده شهدا، دیگران هم بتوانند در آن دانشگاه‌ها باشند. چرا که بحث کلی فقط این نیست که ما بخواهیم ۴۰٪ از ایتارگران به دانشگاه بروند و فارغ التحصیل بشوند هدف دیگری هم به دنبال این قضیه دارند که آن هدف این است که بخواهیم جو دانشگاه‌ها را سالم کنیم و با وجود این عزیزان در دانشگاه‌ها و آن اعتقادات راسخی که به انقلاب دارند جو انقلابی بشود و از رخنه کردن افکار انحرافی در این دانشگاه‌ها جلوگیری بشود. پس چه بهتر است اگر ایتارگران در راه جنگ زجر کشیدند همسران شهدا هم زجر کشیدند اگر آنها فداکاری کردند و روحیه درس خواندن نداشتند فرزندان همسران شهدا هم از این مسأله برخوردار بودند پس تقاضا میشود که عزیزان به این مسأله رأی بدهند و ایتارگران را از همدیگر تفکیک نکنند. والسلام علیکم ورحمة الله.

سید علی اکبر موسوی حسینی - فرزندان جانبازان را هم اضافه کنند.

نایب رئیس - دولت :

دکتر مصطفی معین (وزیر فرهنگ و آموزش عالی) - بسم الله الرحمن الرحیم من ابتدائاً یک سابقه‌ای را خدمت شما عرض میکنم و آن این است که فرزندان شاهد و خانواده شهیدان از سال‌های قبل یک سهمیه محدودی از طریق ستاد انقلاب فرهنگی و شورای عالی انقلاب فرهنگی داشته‌اند (البته محدود بوده) و الان که ما این سهمیه ۴۰٪ را داریم برای ورود ایتارگران به دانشگاه‌ها و سال به سال تعداد داوطلبان عزیز بسیجی به تدریج دارد کاهش پیدا می‌کند در واقع ما ظرفیت بیشتری پیدا خواهیم کرد که میتوانیم داوطلبان دیگری را که رتبه اول‌شان باید بگوئیم که خانواده شهیدان و فرزندان شاهد هستند به دانشگاه راه بدهیم یعنی از همین سهمیه‌ای که وجود دارد و تعداد داوطلب مرتب سال به سال دارد کمتر میشود می‌توانیم در واقع این حسن استفاده را بکنیم. در هر صورت فرزندان شهیدان یا داگاران شهیدان عزیز ما هستند و خانواده‌های شهیدان به تعبیر امام (رحمة الله علیه) چشم و چراغ این ملت هستند من فکر می‌کنم که اگر ما بیائیم و از همین ظرفیت استفاده بکنیم هم برای خود فرزندان شاهد و خانواده شهیدان و مفقودین می‌تواند اثر مثبت فرهنگی داشته باشد هم برای فضای دانشگاه‌های ما میتواند منبذ باشد. پیامی را که حضرت امام (رحمة الله علیه) در سال ۶۰ خطاب به مسؤولان بنیاد شهید و وزیر فرهنگ (آموزش و پرورش و آموزش عالی) دادند را بخاطر دارید که چه تأکیدی ایشان در مورد اهتمام نظام نسبت به رشد علمی و فرهنگی فرزندان شاهد از اولین مراحل تربیتی و آموزشی تا عالی‌ترین مراحل فرموده بودند و بر همان اساس بود که شورای طرح و برنامه در بنیاد شهید بوجود آمد و دانشگاه و مدارس شاهد تأسیس شد ولی ظرفیت آنها خیلی محدود هست و جوابگوی این نیاز نیست. این است که ما فکر می‌کنیم که هم از نظر فرهنگی هم برای دانشگاه هم برای خانواده‌ها و فرزندان شاهد که اینها ان شاء الله کادرهای آینده انقلاب را باید تشکیل بدهند و هم حتی از نظر علمی توجیه دارد از نظر علمی از این نظر توجیه دارد که هرچه که تعداد داوطلب برای استفاده از یک سهمیه خاص بیشتر باشد داوطلبان بهتر و مستعدتر وارد دانشگاه میشوند.

بنابراین حتی از نظر علمی هم ما روی کیفیت علمی در دانشگاه‌هایمان حساس هستیم این پیشنهاد توجیه دارد و ما موافق هستیم من همین نظر را خواستم خدمت‌تان عرض کنم.

نایب رئیس - متشکر، دولت موافق است.

عده‌ای از نمایندگان - فرزندان جانبازان نیز اضافه شوند.

نایب رئیس - اگر پیشنهاد دهندگان خودشان بخواهند اصلاح کنند میشود کلمه فرزندان جانباز ۵۰٪ به بالا را که بعضی از برادران پیشنهاد می‌کنند اضافه بشود (همه نمایندگان) همه پیشنهاد دهندگان پس موافق نیستند. حضار ۱۸۵ نفر، آقای شهرزاد پیشنهاد را برای رأی‌گیری قرائت کنید.

(به شرح زیر خواندند)

تبصره الحاقی - فرزندان شهدا و منقودین و اسراء و همسران آنها و فرزندان جانبازان بالای ۵۰٪ می‌توانند با معرفی بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ستاد آزادگان و بنیاد جانبازان از مزایای این قانون استفاده نمایند.

نایب رئیس - کسانی که با این پیشنهاد موافقت قیام بفرمایند (اکثر

برخاستند) با اکثریت قاطع تصویب شد. پیشنهاد بعدی را مطرح کنید.

منشی (شهرزاد) - آقایان عبدخدائی و نادری و خانم همایون مقدم پیشنهاد الحاق یک تبصره به این شرح دارند :

مرجع تشخیص واجدین شرایط این قانون در مقطع کارشناسی ارشد و بالاتر عبارت از شورائی مرکب از افراد ذیل خواهد بود :

- ۱ - نماینده ولی فقیه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- ۲ - نماینده شورای مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها.
- ۳ - نماینده رئیس قوه قضائیه.
- ۴ - نماینده وزیر فرهنگ و آموزش عالی.
- ۵ - نماینده وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

نایب رئیس - آقای دکتر عبدخدائی توضیح دهید.

عبدخدائی - پیشنهادمان را پس گرفتیم.

نایب رئیس - بسیار خوب، پیشنهاد دهندگان پیشنهادشان را پس گرفتند، پیشنهاد بعدی را مطرح کنید.

منشی (شهرزاد) - جناب آقای عبدخدائی پیشنهادهای بعدی‌تان هم تقریباً در همین ارتباط است پس می‌گیرید؟

عبدخدائی - بله!

منشی (شهرزاد) - آقای دکتر امین‌لو پیشنهادتان را در رابطه با معدل طرح می‌فرمائید؟

دکتر امین‌لو - خیر.

نایب رئیس - ایشان هم پس گرفتند.

منشی (شهرزاد) - آقای صیقلی و یک نفر دیگر از برادران پیشنهاد کرده‌اند : به منظور حسن اجرای این قانون هیأتی مرکب از یک نفر از ستاد فرماندهی کل قوا به وزارتخانه‌های بهداشت و درمان و فرهنگ و آموزش عالی و آموزش و پرورش و از کمیسیون‌های فرهنگ و آموزش عالی و آموزش و پرورش مجلس شورای اسلامی هر کدام یک نفر تشکیل میگردد. آقای قی هم جزو پیشنهاد دهندگان هستند.

نایب رئیس - پیشنهاد دهندگان باقی هستند بر پیشنهادشان یا پس گرفتند؟

پرویز صیقلی - به اصرار آقایان ما هم پیشنهادمان را پس گرفتیم!

نایب رئیس - بسیار خوب، پیشنهاد بعدی را بفرمائید.

منشی (شهرزاد) - آقایان : نادری - امامی - قی و عبدخدائی یک پیشنهادی دارند که البته به نظر می‌آید این قابل طرح نباشد.

قی - ما هم پس گرفتیم.

نایب رئیس - خوب، این را هم پس گرفتند.

منشی (شهرزاد) - آخرین پیشنهاد از آقای اثره‌ای هست الحاق یک تبصره به ماده (۲).

تبصره - دانشجویانی که از قانون سهمیه رزمندگان دانشگاه‌ها استفاده می‌کنند باید ارتباط خود را به عنوان بسیجی فعال با نیروی مقاومت بسیج سپاه ادامه دهند.

نایب رئیس - آقای اثره‌ای توضیح بفرمائید.

مهدی اثره‌ای - بسم الله الرحمن الرحیم هدف از این طرح چند مطلب بوده یکی جبران دوره‌های این رزمندگان که نتوانستند در دوران جنگ در دانشگاه‌ها حضور پیدا کنند، یکی هم هدف این بوده که اینها جو معنوی را در دانشگاه‌ها حفظ کنند و دیگر هم اساتید لایق و فداکاری از میان اینها تربیت می‌شوند و در طرحی هم که راجع به بسیج و امر به معروف در دانشگاه‌ها داشتیم ارتباط اینها با سپاه دواثر دارد یکی اینکه آنها راهنمایی می‌شوند و در انتخاب رشته و تداوم فعالیتشان چه در امور تحصیلی و چه در رابطه با خود مسأله امر به معروف و نهی از منکر در دانشگاه‌ها اینها نقش مثبتی را میتوانند داشته باشند. لذا ایجاد رابطه بین سپاه و رزمندگان حاضر در دانشگاه‌ها میتواند به این تداوم نقش بیشتری بدهد. به این دلیل ما این پیشنهاد را داشتیم.

منشی - آقای سلیمانی، مخالف :

حسن سلیمانی - بسم الله الرحمن الرحیم روح و فلسفه این تبصره‌های الحاقی به ماده برای این بود که ما از عشق

دانشجویانی که از قانون سهمیه رزمندگان دانشگاه‌ها استفاده می‌کنند باید ارتباط خود را به عنوان بسیجی فعال با نیروی مقاومت بسیج سپاه ادامه دهند.

نایب رئیس - موافقین با این پیشنهاد قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. متن طرح با اصلاحاتی که به عمل آمد برای رأی‌گیری نهائی قرائت میشود. حضار ۱۸۳ نفرند.

منشی (اکرمی) - بسم الله الرحمن الرحيم تبصره‌های ذیل به ماده (۲) قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی الحاق میگردد.

تبصره (۱) - واجدین شرایط موضوع این قانون پس از فراغت از تحصیل در مقطع اولیه در صورتیکه بیش از ۶ ماه خدمت داوطلبانه بسیجی در مناطق عملیاتی داشته باشند به ازاء هر ۶ ماه کامل خدمت اضافی حداکثر دوبار با استفاده از سهمیه مذکور در یک مقطع بالاتر شرکت نمایند.

سهمیه مشمولین این قانون در مورد رشته‌های بالاتر از لیسانس (کارشناسی ارشد) ۲۰٪ خواهد بود.

تبصره (۲) - دانشگاه آزاد اسلامی نیز موظف است مانند دانشگاه‌های دولتی ۴۰٪ پذیرفته‌شدگان را از رزمندگان و ایثارگران (جانبازان، آزادگان، فرزندان شاهد) بپذیرد.

تبصره (۳) - فرزندان شهدا، مفقودین و اسراء و همسران آنان و فرزندان جانبازان بالای ۵۰٪ میتوانند با معرفی بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ستاد آزادگان و بنیاد جانبازان از مزایای این قانون استفاده نمایند.

تبصره (۴) - دانشجویانی که از قانون سهمیه رزمندگان دانشگاه‌ها استفاده می‌کنند باید ارتباط خود را به عنوان بسیجی فعال با نیروی مقاومت بسیج سپاه ادامه دهند.

منشی (اکرمی) - عنایت بکنید آنجا که داریم: «بالاتر از لیسانس» گفتیم «کارشناسی ارشد و دکترا».

یکی از نمایندگان - لطفاً «دکترای تخصصی» هم در پراکنش اضافه شود. نایب رئیس - دکترای تخصصی را هم در پراکنش اضافه بکنید. خوب متن طرح با اصلاحاتی که به عمل آمده بود، قرائت شد، حضار ۱۸۱ نفر، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) با اکثریت قاطع تصویب شد.

بنده پس از پایان این طرح، لازم میدانم ضمن تشکر از اعضای محترم شورای نگهبان که در این بحث طولانی سه روزه خدمتشان بودیم و در جلسات شرکت کردند و همچنین از وزارت فرهنگ و آموزش عالی که در این بحث شرکت فعال داشتند از همه نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، از طراحان طرح و همه نمایندگانی که به عنوان موافق یا مخالف در این بحث شرکت کردند و شرکت همگی در این بحث بود که این طرح را هم تعدیل و هم تکمیل کرد و در واقع طرحی که مجلس سوم برای حمایت از رزمندگان و بسیجیان به تصویب رسانده بود، بحمدالله مجلس چهارم آن را تکمیل کرد و هم این طرح را در سطح کارشناسی ارشد به بالا ارتقاء داد و هم این طرح را برای خانواده ایثارگران و خانواده‌های شهداء، آزادگان و همچنین جانبازان توسعه داد و این طرح کامل شد من تذکر این نکته را لازم میدانم که یک وقت شائبه‌ای در مباحث این سه جلسه، در ذهن بعضی از مردم، مخصوصاً بسیجیان دلاور ما به وجود نیامد فکر نشود که در مجلس ما دو گروه داریم: یک‌گروه‌ای از نمایندگان موافق بسیج و موافق حمایت هستند و بعضی‌ها مخالف حمایت، اینجور نیست. کلاً مجلس شورای اسلامی، بسیجی هستند و همه طرفدار بسیجند و عاشق بسیج هستند و همه در برابر ایثار و فداکاریها و نقش فوق‌العاده بسیج، تعظیم میکنند و همه میدانند که هر گونه خطری برای انقلاب و کشور باشد باز بسیج در سطح مقدم هست. منتها اختلاف نظرهایی در شیوه حمایت وجود داشت که این نظرات خودشان را نمایندگانی ابراز نمودند و همه حرف‌ها به عنوان دلسوزی و حمایت از بسیج بود و ضمناً بسیج منحصر به آنها نیست که ۶ ماه در جبهه بودند، بلکه بسیج، بسیج ۲۰ میلیونی هست. بعضی از سخنان حمایت از آن بسیجی‌هایی بود که ۶ ماه در جبهه بودند و بعضی از سخنان حمایت از سایر بسیجی‌هایی که امروز در صحنه هستند و دیروز به خاطر شرایط سنی‌شان در صحنه نبودند به هر حال از همه نمایندگان مجلس شورای اسلامی

بسیجی و شهادت بسیجی به نظام دفاع کنیم. حالا ما اگر تکلیف الزام قانونی آوردیم مغایرت با آن عشقش دارد. بسیج خودش عاشق نظام است و رزمنده هم خودش بسیجی است و در این راستا تکلیف قانونی مغایرتش را با این اصل اعلام می‌کند و آن عشق را نادیده می‌گیرد. ما باید کاری کنیم همین‌طور که حضرت امام فرمودند «مملکت همه‌اش بسیجی است» با این حالت همه بسیجی باقی بمانند. آوردن یک تکلیف قانونی برای رزمنده‌ای که ما میخواهیم از اعمال و رشادت‌هایش تجلیل کنیم بعدش ادامه بسیجی بودن او را منوط به یک الزام قانونی کنیم این اثر آن کار را زایل خواهد کرد. بنده از این جهت مخالف این طرح هستم.

منشی (باهنر) - آقای دکتر شهرزاد، موافق:

دکتر محمد کریم شهرزاد - بسم الله الرحمن الرحيم با تشکر از جناب آقای کوهکن که وقتشان را به بنده داده‌اند. الحاق این تبصره اگرچه بیشتر یک حالت توصیه دارد ولی هیچ مشکلی را بوجود نمی‌آورد بلکه میتواند ثمراتی بر آن مترتب باشد. با قانونی که هفته قبل از مجلس شورای اسلامی در جهت ایجاد زمینه اجرایی برای اواسر مقام معظم رهبری در جامعه گذشت و تشکیل بسیج دانشجویی در دانشگاه‌های مختلف الحاق این تبصره میتواند هم زمینه‌ای بوجود بیاورد که دستگاه‌های نظامی و مخصوصاً بسیج مستضعفان ارتباط خودش را با این برادران حفظ کند و آنها را در زمینه‌های مختلف کمک کند چون در واقع اینها بخشی از قدرت دفاعی کشور هستند و آن چیزی که برای ما مهم هست و در دوره قبل هم مطرح بوده این است که این برادران عزیز وارد دانشگاه‌ها بشوند و با سلامت فکری و علمی از دانشگاه‌ها هم خارج بشوند. ممکن است مواردی ولو استثنائی پیش بیاید که بعضی از این برادران تحت تأثیر شرایطی حالا چه در زمینه هدایت‌شان برای ارتقاء تحصیلی و چه در زمینه‌های دیگر مشکلاتی پیدا کنند، الحاق این تبصره می‌تواند یک سازماندهی منسجمی بین خود دانشجویان رزمنده بسیجی از یک طرف و بسیج دانشگاه‌ها از طرف دیگر و همین‌طور ارتباط آنها را با سازمان رزمی‌شان حفظ کند برای اینکه اطلاعاتی که از بعضی از دانشگاه‌ها هست حاکی از این هست که بعضی از این برادران دلائل عدم موفقیت‌شان در عدم وجود یک سیستم هدایت کننده در دانشگاه‌ها بوده یا احیاناً مسائل مختلف دیگری که اینها در زندگی‌شان دارند و میتوانند در ارتقاء تحصیلی‌شان در واقع نقش داشته باشد. اجمالاً الحاق این تبصره منجر خواهد شد به اینکه کل نیروهای ایثارگر در دانشگاه‌ها زمینه شکل و هماهنگی پیدا کنند و اتصال دائمی داشته باشند با دستگاه بسیج و هیچ ضرری نخواهد داشت. بنابراین من از برادران و خواهران ارجمند تقاضا میکنم به این تبصره الحاقی که آخرین پیشنهاد هست در این قانون رأی مثبت بدهند.

نایب رئیس - متشکر، دولت:

دکتر مصطفی معین (وزیر فرهنگ و آموزش عالی) - بسم الله الرحمن الرحيم همان‌طور که استحضار دارند تشکیل بسیج دانشجویی و طلبه براساس فرمان حضرت امام (رحمة الله علیه) بود که طبق آن شورای عالی انقلاب فرهنگی شرح وظایف در واقع بسیج دانشجویی را در دانشگاه‌ها و نحوه تشکیل آن را به تصویب رساند بطوری که تشکیل این بسیج دانشجویی در دانشگاه‌ها و شرح وظایفش تداخلی با مدیریت اجرایی دانشگاه‌ها هم نداشته باشد و در عین حال در جهت ارتقاء سطح فرهنگی دانشگاه بتواند عمل کند این خوشبختانه به تصویب رسیده و ابلاغ شده. با توجه به حضور ده‌ها هزار دانشجوی بسیجی در دانشگاه‌ها حقیقتاً خوب است که از این فرصت استفاده بشود و این تبصره به قانون افزوده بشود که این ارتباط سازمان یافته بین دانشجویهای بسیجی و بسیج مستضعفین کشور به وجود بیاید. من فکر میکنم اگر این ارتباط سازمان یافته بوجود بیاید هم برای خود دانشجویان بسیجی میتواند مفید باشد که به آنها جهت داده بشود و کار فرهنگی بیشتری با آنها به عمل بیاید چون اینها نخبگان نسل جوان ما هستند و هم برای دانشگاه میتواند این فعالیت سازمان یافته فرهنگی مفید باشد و هم در عین حال نقطه قوتی برای خود بسیجی مستضعفین کشور هست. این است که ما با این پیشنهاد موافق هستیم.

نایب رئیس - متشکر، حضار ۱۸۱ نفرند، متن پیشنهاد قرائت میشود برای رأی‌گیری.

منشی (شهرزاد) - تبصره الحاقی:

دارند، به کمیسیون مربوطه اعلام فرمایند چنانچه اگر سؤالاتی هم باشد و لازم باشد که توضیحاتی داده بشود، بنده در خدمتان هستم.  
نایب رئیس - اولین مخالف را دعوت بفرمائید.  
منشی - اولین مخالف، آقای قمی:  
محمد قمی - بسم الله الرحمن الرحيم

نمایندگان محترم عنایت داشته باشند، مخالفت من با این لایحه، در چند بند خدمتان تقدیم میشود:

اولاً در این لایحه مواد (۱۴ - ۱۵ و ۱۸) با اصول (۸۰ - ۸۱ و ۸۲) قانون اساسی مغایرت دارد که در این لایحه در ارتباط با گرفتن وام خارجی ماده (۱۸) آن مغایر با اصل هشتم قانون اساسی است قانون اساسی میگوید: «دریافت هرگونه وام خارجی بایستی به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد» در حالی که اینجا شورای عالی ذکر شده و شورای عالی میتواند این کار را انجام بدهد باز در ماده (۱۴) مغایرت با اصل هشتم و دوم قانون اساسی وجود دارد. چون اصل هشتم و یکم قانون اساسی میگوید: «دادن امتیاز و تشکیل شرکتها و مؤسسات در امور تجاری و صنعتی و کشاورزی و معادن و خدمات، به خارجیان مطلقاً ممنوع است» برای اینکه اینجا نسبت به این قضیه صراحتاً گفته که ما این خارجیها را میاوریم آنجا و سرمایه گذاری میکنیم پس مغایرت با اصول (۸۰ - ۸۱ و ۸۲) قانون اساسی در این لایحه صراحتاً آمده و پیش بینی شده که بایستی مورد نظر نمایندگان محترم باشد.

مسأله بعد این مناطق آزاد، دو سیستم مدیریت را به کشور تزریق میکنند:  
۱ - سیستم مدیریت باز و آزاد بدون قید و شرط که حتی از پرداخت مالیات بر درآمد، مالیات مستقیم و سایر موارد که از افراد مختلف دریافت میشود، اینها معاف هستند ما آخر برای چه و به چه مجوزی بیائیم به عوامل خارجی که میخواهند آنجا سرمایه گذاری بکنند و بعداً شما میدانید که کشورهای خارجی، جنسهای پنجششان را در این مناطق آزاد میاورند و بعد به معرض فروش میگذارند آنها آزاد باشند و مالیات پرداخت نکنند مالیات مستقیم، مالیات بر درآمد ندهند ولی یک کاسب جزء در جنوب شهر و در شهرهای دور افتاده بایستی که مالیات مستقیم و مالیات بر درآمد بپردازند.

و از طرف دیگر مسأله سیستم دیگر که سیستم بسته و اینکه یک سیستمی میخواهد در کشور هم مالیات بپردازد و هم شامل قوانین و مقررات جاری کشور باشد طبیعتاً نمیتواند با این سیستم رقابت بکند و طبیعتاً این باعث میشود که به تولیدات داخلی کشور بهاء و ارزش لازم را ندهیم و واقعاً من فکر نمیکنم در ارتباط با استقلال یک کشور، معمولاً اینگونه است که بایستی به تولیدات داخلی و به صنعتگران و به مبتکران داخلی اهمیت ویژه ای داده بشود در حالی که با تصویب این مناطق آزاد، طبیعتاً تولیدات داخلی کشور دچار مشکل خواهد شد. باز مسائل مختلفی که در اینجا دارد و یک تعریفهایی که شده مثلاً سازمان در دل شرکت و شرکت در دل سازمان که این هم از نظر تعریف اداری هم اشتباه است اصلاً چگونه یک شرکت میتواند در داخل یک سازمان قرار بگیرد سازمان یک تعریف خاصی دارد و شرکت یک تعریف خاص دیگری دارد اینجا مطالب مختلف درهم مخلوط شده و مشکلاتی را ایجاد میکند.

باز در ارتباط با این مسأله، موارد مختلفی در این قسمت وجود دارد به عنوان مثال: اساسنامه این سازمان را در بند (ب) ماده (۵) ما گفتیم: «تهیه و پیشنهاد اساسنامه سازمان به هیأت وزیران جهت تصویب داده میشود» در حالی که یک اساسنامه همانطور که در ماده اول آمده این مسأله مربوط به جریانات کلی و مربوط به مسائل توسعه، تجارت کشور هست و همانطور که تعریف کرده رونق بازرگانی و مسأله مهمی است حالا از نظر اقتصادی ما الان میائیم اساسنامه این مسأله به این مهمی را به دولت واگذار میکنیم و مجلس شورای اسلامی در این مسأله هیچگونه دخالتی ندارد و من فکر نمیکنم که نمایندگان به این مسأله راضی باشند. در یک مسأله بسیار مهمی که قرار است یک قسمتی از خاک کشور در ارتباط با منطقه آزاد، آزاد اعلام بشود شرکت های داخلی و خارجی بیایند سرمایه گذاری بکنند از مالیات و از حقوق گمرکی و بسیاری از مسائل آزاد باشند و مجلس شورای اسلامی در تصویب این اساسنامه قرار نگیرد به هر جهت من با اساس این کار مخالفم و با جزئیاتش هم همانطور که عرض کردم در مواد مختلف اشکالاتی وجود دارد که قطعاً باید مد نظر قرار بگیرد. و از همه مهمترین بحث فرهنگی قضیه است خوب شما میدانید وقتی که یک عده ای از خارج وارد کشور ما میشوند، طبیعتاً آن سوء آثار فرهنگی را خواهد داشت آنها با فرهنگ

برای تصویب این طرح بسیار مهم به عنوان حمایت از همه ایثارگران و منجمله بسیج، تشکر میشود.

منشی (اکرمی) - برادران اظهار میکنند چون ادامه نام بنیاد جانبازان، کلمه «مستضعفان» دارد، با اجازه شما این کلمه «مستضعفان» را هم اضافه بکنیم که نام، نام اصلی باشد.

#### ۴ - تصویب کلیات لایحه چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران

نایب رئیس - دستور بعدی را مطرح بکنید.

منشی (اکرمی) - دستور بعدی گزارش شور اول کمیسیون خاص در خصوص لایحه چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری، صنعتی جمهوری اسلامی ایران است. آقای محصل همدانی، پس از قرائت گزارش کمیسیون، در مورد آن توضیح میدهند.

(به شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون خاص بررسی چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری، صنعتی جمهوری اسلامی ایران به مجلس شورای اسلامی.

لایحه چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری، صنعتی جمهوری اسلامی ایران به شماره ترتیب چاپ ۱۵۳ که جهت رسیدگی به کمیسیون خاص مربوطه ارجاع گردیده بود در جلسات متعدد و با حضور نمایندگان دولت، مسؤولین مناطق مذکور و کارشناسان ذیربط، مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با اصلاحاتی به شرح ذیل به تصویب رسید. اینک گزارش آن جهت شور اول تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی میگردد.

رئیس کمیسیون خاص بررسی چگونگی اداره مناطق

آزاد تجاری، صنعتی جمهوری اسلامی ایران

دری نجف آبادی

سید محمد تقی محصل همدانی (مخبر کمیسیون خاص) - بسم الله الرحمن الرحيم عزیزان توجه دارند کشورهایی که به فکر شکوفائی اقتصاد خود افتاده اند توجه خاصی به ایجاد مناطق آزاد در کشور نموده اند و روی همین مبنا، دولت موضوع را برای ایجاد این مناطق در کشور، کارشناسی کرده است و در برنامه اول توسعه اقتصادی در تبصره (۱۹)، مجلس به دولت اجازه داده است که مناطقی را به عنوان مناطق آزاد اعلام بکند روی همین حساب و مبنا لایحه ای را دولت تنظیم نموده است و سه منطقه را به عنوان منطقه آزاد تجاری معرفی کرده است البته اصل لایحه با حضور کارشناسان و مسؤولین مربوطه مورد بحث و بررسی در کمیسیون خاص قرار گرفته و نظر خواهی شده است و جلسات متعددی در این مورد تشکیل شده است و بعد از اصلاحات زیادی، اصل لایحه به تصویب رسیده است و برای اظهار نظر عزیزان وارد مجلس و تقدیم مجلس شده است. عزیزانی که مخالف و موافق هستند در رابطه این لایحه، میتوانند نظرات خودشان را برای اصلاح و برای درج در اصل، در شور دوم بدهند فعلاً خواهشمندیم که عزیزان به اصل موضوع عنایت بکنند که شور اول این هست و به این رأی بدهند تا ان شاء الله وارد شور دوم بشویم.

اهداف این اعلام را بنده اینجا میخوانم آقایان توجه بیشتری داشته باشند. ماده ۱ - به منظور تسریع در انجام امور زیربنائی، عمران و آبادانی، رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه ای تولید صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی، رفع محرومیت و ارائه خدمات عمومی، به دولت اجازه داده میشود مناطق ذیل را به عنوان مناطق آزاد تجاری و صنعتی براساس موازین قانونی و این قانون اداره نماید.

بد نیست که تبصره یک این را بخوانم.

تبصره ۱ - مناطق یاد شده از تسهیلات و امتیازات قانونی و حمایتی مجاز در این قانون برخوردار خواهند بود که در اثر تسهیلاتی که برای مناطق آزاد قائل میشوند از جهت گمرکی از جهت امور اداری از جهت استخدامی قهراً در آنجا میل به سرمایه گذاری های داخلی و خارجی بیشتر است. ان شاء الله اگر این طرح درست پیاده شود، امیدواریم منافع بسیاری برای کشور بشود و موجب شکوفائی صنعت و تجارت و در کل امور اقتصادی بشود. خواهشمندیم برادران و عزیزان به کلیات این لایحه رأی بدهند و چنانچه اگر نظراتی هم

خودشان قطعاً میخواهند در منطقه‌ای که هستند بار داشته باشند و زنان بی‌بند و بار در آنجا باشند و بسیاری از مشکلات را ایجاد نکنند که طبیعتاً این با روح فرهنگ انقلاب اسلامی مغایرت دارد و فرهنگ اسلامی این مسأله را نمیتواند بپذیرد و السلام علیکم و رحمة الله.

نایب رئیس - متشکر، اولین موافق را دعوت بکنید.

منشی - آقای قشقاوی، اولین موافق :

حسن قشقاوی - من نوبتم را به آقای کامران میدهم.

نایب رئیس - آقای کامران بفرمائید.

حسن کامران - بسم الله الرحمن الرحيم

البته بنده خدمت آقایان و خانمها عرض بکنم که اصولاً مناطق آزاد، بخشی از کشور محسوب میشوند که شرایط خاصی را دارند. اهداف مناطق آزاد اصولاً تحصیل درآمد ارزی است و افزایش صادرات، به منظور محرومیت زدایی است از مناطقی که مزیت‌های بالقوه دارند و میشود به فعل تبدیل کرد ایجاد اشتغال، جلب سرمایه‌های خارجی، کمک به توسعه اقتصادی کشور، حمایت از صنایع داخلی، جذب تقدینگی سرگردان و کمک به مهار تورم. البته این جزو اهداف است اصولاً خود مکان را هم که انتخاب میکنند دارای ویژگی‌هایی است که خود آن مکان هم باید دارای یک تأسیسات زیربنائی باشد و به آبهای آزاد نزدیک باشد دارای ذخایر معدنی باشد و در صورت بروز حوادث، امکانات خاص نظامی در آن منظور نشود. و توزیع متعادل امکانات و همچنین ایجاد قطب‌های صنعتی و تجاری. این هم در دنیا آزمایش و تجربه شده و هم در کشورهای جهان سوم و اصولاً در کشورهای جهان سوم وقتی که هندوستان را فرض بفرمائید در آسیا مثال بزنیم که ششمین منطقه آزاد را میخواهد ایجاد بکند اصولاً این پارامترها تقریباً رعایت شده منتها مسائلی که برادر عزیزمان جناب آقای قمی در ارتباط با چه سیستم مدیریتی این مناطق، چه ارتباط با مالیات و چه در ارتباط با قانون اساسی و همچنین راجع به اساسنامه اشاره فرمودند. مهم این است که ما این مناطق را چگونه با کشور میزبان ارتباط بدهیم خیلی خوب اگر ما مکانیزمی را انجام بدهیم که این مکانیزم بتواند ایجاد اشتغال بکند و نتواند پیوند و رابطه‌ای با مسائل ملی و درآمد ملی داشته باشد، فرمایش شما صحیح است ممکن است که آن اشکالات را ایجاد بکند.

اما در اینجا در عین حال وقتی که این تعریف و این اهداف را از مناطق داریم و میگوئیم مکان‌یابی‌مان باید اینگونه باشد در واقع دیگر میشود سالبه به انتفاء موضوع گرچه شما در مجلس قبل آمدید در تبصره (۱۹) تصویب کردید و به دولت اجازه دادید که اصلاً مناطق را ایجاد بکنند یعنی شما این اجازه را هم دادید یعنی اصولاً بحث‌هایی را که فرمودید قبلاً اصلاً این را تصویب فرمودید جزو مصوبات است در اینجا با توجه به آن اهداف و مکان‌یابی که عرض کردم، سه نقطه مشخص شده است که ما در این نقاط، محدوده جغرافیائی را مشخص کردیم در خود قانون شما تبصره (۳) را مطالعه بفرمائید محدوده مناطق جغرافیائی موضوع این ماده به پیشنهاد شورایی و تصویب مجلس شورای اسلامی تعیین خواهد شد. «تبصره (۳) از ماده (۱)».

ضمناً بحثی هم در کمیسیون انجام شده است که در اینجا نیاورده‌اند ولی در شور دوم بحث است که کلیه درآمدهای ناشی از سود بازرگانی و حقوق گمرکی در مناطق آزاد به خزانه‌داری کل واریز میشود و وزارت امور اقتصادی و دارائی هر سه ماه یک بار معادل ۲۰ درصد از کل درآمد ناشی از سود بازرگانی و حقوق گمرکی را به خزانه واریز میکند یعنی در واقع هم مکانیزم مالی مشخص شده که در اینجا نیامده ولی در عین حال بحث شده و در شور دوم می‌آید، هم مکان‌یابی بحث شده و هم این پیوند رعایت شده و تا به حال چون سیاست بحری ما نداشتیم، تا به حال سیاست بحری داشتیم و به همین دلیل بنادر و جزایر ما توسعه نداشته و اگر سیاست بحری را ما در برنامه‌هایمان اعمال میکردیم اینگونه نبود این بنادر آزاد و آن مکانیزم صحیحش میتواند به توسعه اقتصادی کشور بیانجامد میخواهیم کمالات آن مکانیزم را درست انجام بدهیم یعنی اشکال در این اهداف در این تعاریف و در این مکان‌یابی نیست. مواردی را که برادر محترمان از نظر مدیریتی از نظر سیستم مالی و از نظر خود سازمانش فرمودند، اینها یک چیزهایی بود که به جزئیات اشاره فرمودند و ضمناً طبیعت مناطق آزاد هم همین است یعنی یک وقت است که شما خارج از مناطق آزاد می‌آید به یک شرکت خارجی اجازه بدهید خوب آن مغایرت ایجاد میکند ولی خود طبیعت

مناطق آزاد را در تبصره ماده (۱۹) پذیرفتید و مصوب شده است که مناطق میتوانند داشته باشند در مجموعه این بحث‌ها. بحث روی مکان‌یابی‌اش هست، چون محدوده جغرافیائی و مکانیزم مالی و گمرکی‌اش مشخص شده و در شور دوم هم قابل بحث است و حتی در این قانون ریز هم رفته‌اند و گفته‌اند حتی اعضای این شورا مدیران و هیأت مدیران هم نمیتوانند سهم و شرکت داشته باشند هیچ جای نگرانی نیست اگر محدوده جغرافیائی و این مکانیزم مشخص نبود و در واقع این پیوند فراموش میشد، خواه ناخواه آن اشکالات ایجاد میشد. این مهم این است ما در عمل چگونه اجرا بکنیم یک وقت است که با وضع موجود است خواه ناخواه در وضع موجودی که در قشم هست با توجه به برنامه‌هایی که در چابهار در نظر گرفته شده یا اینکه در کیش اصولاً ممکن است که در اجرا مشکلاتی باشد ولی اگر ما آن پیوند را رعایت بکنیم این مسائل نمیتواند پیش بیاید. در واقع این مصوبه میتواند با رعایت آن مسائل، به توسعه اقتصادی کشور به رشد صنعتی و ایجاد اشتغال، به تحصیل ارز به محرومیت زدایی که در این مناطق دارد و مسائل دیگر ان شاء الله بیانجامد. خیلی ممنون.

منشی - مخالف بعدی، آقای نوروزی :

عبدالله نوروزی - بسم الله الرحمن الرحيم

کسی مخالف درآمدزا بودن و بالا رفتن بنیه اقتصادی و شکوفائی استعدادهای آن مناطق نیست در مجلس سوم هم که روی این موضوع بحث شده بود در برنامه پنجساله، همین مباحث مطرح شد منتها می‌بایستی یک مقایسه‌ای میان فواید و زیانهای موجود و یا آینده‌ای که به محیط مستولی خواهد شد، بکنیم و ببینیم که نفع این کار و یا ضررش خواهد بود از بعد سیاسی و نظامی، حساسیت‌های منطقه را نگاه بکنید در مجلس گذشته آن موقعی که بحث اولیه این موضوع بود هنوز شوروی سابق اینطوری متلاشی نشده بود و یوگسلاوی این بلا به سرش نیامده بود. کشورهای مثل (لتونی، لیتوانی، استونی یا کرواسی و سایر جمهوری‌های صربستان مونته‌نگرو) و امثالهم آن موقع پیش‌بینی نشده بود که با یک انتخابات کذائی و قلابی چه حدودی توانستند به‌هرحال یا صحیح (هر دو حالت)، جدا بشوند و فشاری که استکبار جهانی وارد کرد، آنها را از پیکره کشورها جدا کرد و تجزیه شدند. ما تجربه تلخی در این قضیه الان پیش چشم و رو داریم فردا اگر در این مناطق آزادی که اشاره شده مشخصاً قشم یکی از نقاط حساسان به عنوان یک جزیره هست به فرض سرمایه‌گذاریهای خارجی برای تولید و برای نشو و نمو، به ظاهر، اگر چهارتا کارگر سریلانکائی و بنگلادشی و اتیوپیائی و سایر قضایا، از کشورهای مختلف در آنجا به عنوان کارگر آوردند و بافت جمعیتی آنجا به هم خورد و یک انتخابات آنجائی کردن، چه اتفاقاتی خواهد افتاد؟ خوب همین الان مسائل جزیره ابوموسی را داریم می‌بینیم حالا وای به حال اینکه جزیره بزرگی مانند قشم که برای ما و برای تاریخ ملت ما و برای اسلام، حیثیت اساسی ما است پس چه اتفاقاتی خواهد افتاد این را باید از بعد سیاسی و نظامی ببینیم. کشورهای که حالا مرتب تجزیه شدند بعضی از کشورها هم که در گذشته بودند مثل سنگاپور و امثالهم که در واقع متعلق به راه خودشان نیست یک پایگاهی برای امپریالیزم جهانی است و الان هم استکبار جهانی و خلیج فارس حساس‌ترین منطقه آنجا است یعنی فعالیت اقتصادی تحت تأثیر فعالیتهای سیاسی قرار خواهد گرفت و نمی‌تواند رشد چندانی برای آنجا داشته باشد.

دومین مسأله این که ما تجربه کردیم در جنگ تحمیلی این بود پالایشگاه آبادان چون کنار مرز بود با یک گلوله خمپاره فاتحه‌اش خوانده شد و از حیز انتفاع افتاد. ما می‌بایستی سرمایه‌گذاری‌های صنعتی را در داخل کشور بیاوریم و در کنار مرزها نبریم. ارزش افزوده‌ای را که به ما در داخل کشور خواهد داد منتقل بکنیم و آنها را به عنوان فعالیت بندری رشد بدهیم و آباد بکنیم برای اینکه در آن تجارت فعال بشود ولی اگر ما چهارتا کارخانه و صنعت را در آنجا علم کردیم با یک حرکت نظامی ممکن است از دور با یک گلوله توپ یا خمپاره یا موشکهای کرم ایریسم بزنند و از بین ببرند. یعنی همه بافته‌های ما را پنبه بکنند. لذا این هم از نظر سرمایه‌گذاری زیربنائی و عمرانی کار آنجائنی نخواهد بود و ضایعه خواهد داشت بنابراین از این بعد هم به همین ترتیب. ما بیائیم روی فعالیتهای تجاری صرف یعنی صنعت و سرمایه‌گذاری یا این بندهائی که در اینجا گفته این بندها جوابگوی مسائل آینده آنجا نیست. به علاوه برادران در آن موقعی که در برنامه پنجساله اول بحث این تبصره مطرح بود

برای ما قابل کنترل هست.

مسأله‌ای که اشاره شد این هست که در تبصره (۲) ( نظر نمایندگان مناطق محروم رابه این مسأله جلب می‌کنم) درآمدی از محل سازمان صرف محرومیت‌زدائی همین مناطق و دیگر مناطق محروم در کشور بشود. این از دیگر مزایای این لایحه هست که باید عزیزان به آن عنایت داشته باشند (تبصره (۲) ماده (۱) لایحه) لذا با توجه به مسائلی که گفته شد و از طرفی هم عزیزان می‌دانند داشتن مناطق تجاری آزاد یک چیز مرسوم در دنیا هست. اگر نگرانی ما داشته باشیم باید نگرانی از تبعات و مسائل فرهنگی‌اش داشته باشیم که به آن هم اشاره کردیم با توجه به اینکه جزیره کیش، قشم، و چابهار هست و قابل کنترل هست و ان شاء الله آن نگرانی‌ها هم برطرف خواهد شد.

بنابراین من تأکید بر این هست که این لایحه، لایحه خوبی خواهد بود ایجاد اشتغال در آن مناطق خواهد کرد برای محرومیت‌زدائی کمکی خواهد کرد و از همه عزیزان می‌خواهم که به این رأی بدهند. والسلام.

نایب رئیس - متشکر، مخالف بعدی را دعوت بفرمائید.

منشی - آقای موحدی ساوجی، مخالف:

علی موحدی ساوجی - بسم الله الرحمن الرحيم.

درباره این لایحه که مربوط به اساسنامه و مقررات مربوط به مناطق آزاد هست همانطوری که جناب آقای روحانی هم فرمودند اصل لزوم تشکیل یا تأسیس یا بودن مناطق آزاد در برنامه پنجساله تصویب شده مورد قبول هم هست. ما از اینکه در کشور مان در یک مناطق خاصی که مناسب هست باید منطقه آزاد داشته باشیم و داشتن منطقه آزاد می‌تواند آثار و فوائد بسیار خوبی برای آن کشور داشته باشد بحثی نداریم اما در جزئیات این لایحه اشکالاتی وجود دارد که البته اگر این اشکالات رفع نشود اصلاً به کلیاتش هم نمیشود رأی داد. به جهت اینکه یک وقت اشکالات جزئی مثلاً در یک بندی، در یک تبصره‌ای، در یک مورد جزئی هست که این اگر هم مثلاً حذف بشود به اصلش لطمه نمی‌خورد اما اینجا اینطور نیست. به نظر ما به هیچ وجه نباید اجازه بدهیم که غیر از مجلس دستگاه‌ها و مراجع اجرایی یا قضائی بخواهند در وظیفه مجلس شورای اسلامی که قانونگذاری است دخالت بکنند.

متأسفانه در این لایحه جهت‌گیری‌ها به گونه‌ای است که در مناطق آزاد اجازه داده‌اند در رابطه با قوانین استخدامی، در رابطه با قوانین مربوط به مالیات‌ها (مالیات بر درآمد، مالیات دارائی) در رابطه با مسأله بیمه و تأمین اجتماعی، در رابطه با قوانین مربوط به واردات و صادرات، در رابطه با کلیه قوانین و مقررات عمومی کشور که در داخل کشور حاکم است و همه این قوانین در واقع مصوبات مجلس شورای اسلامی و قوه مقننه هست. از کلیه این قوانین و مقررات مستثنی باشد و مقررات و قوانینی را که برای مناطق آزاد و خاص آن مناطق تصویب و وضع میشود مراجع دیگری غیر از مجلس تصویب کند مثلاً شورای عالی سازمان منطقه آزاد. شورای عالی سازمان منطقه آزاد در این لایحه عبارت است از آقای رئیس جمهور و دو سه تا وزیر و چند نفر هم که وزیر نیستند و اصولاً حتی تصویب آئین‌نامه اجرایی قانون را هم نمی‌توانیم به این شورای عالی بدهیم به جهت اینکه آئین‌نامه اجرایی را باید یا وزیر یا چند وزیر یا هیأت وزیران تصویب کند و در اینجا شورای عالی اعضایش مرکب است از کسانی که عضو هیأت وزیرانند و کسانی که اصلاً عضو هیأت وزیران نیستند.

درباره آئین‌نامه اجرایی که این اشکال وجود دارد نسبت به تصویب قانون و قوانین و مقررات عمومی که اصلاً به هیچوجه نمی‌توانیم اجازه بدهیم. رئیس جمهور و همه وزراء و حتی قوه مجریه و قوه قضائیه هردو شان هم بخواهند یک قانونی وضع کنند حق ندارند قانونگذاری و وظیفه قوه مجریه یا قوه قضائیه نیست و قانونگذاری فقط جزء وظائف مجلس شورای اسلامی است. البته آن مسأله در موارد خاصی که اگر مصلحت نظام ایجاب بکند (آن هم یک موارد نادری هست) که مجمع تشخیص مصلحت می‌تواند یک قوانینی را وضع بکند آن محدود میشود به همان چهار چوبه‌ای که در قانون اساسی آمده. اما در رابطه با کلیه قوانین و مقررات عادی مملکت قوانین را باید مجلس تصویب کند نه مرجع دیگری.

من تعجب می‌کنم برادرانی که در این کمیسیون خاص بودند چطور اجازه دادند که شورای عالی مناطق آزاد بیاید قانون صادرات واردات را وضع کند، بیاید قانون مالیات را برای این مناطق وضع کند، بیاید قانون مربوط به تأمین

قول دادند و قطعی کردند که ما اساسنامه را به تصویب مجلس خواهیم رساند (بخاطر اهمیت موضوع) ولی در اینجا الان پیش‌بینی شده که به تصویب دولت برسد. این به هر حال مغایر با آن قولی که داده‌اند هست. مقام معظم و محترم ریاست جمهوری در آنجا پیام دادند که ما اساسنامه را به خاطر حساسیت موضوع در اینجا می‌آوریم.

بحث دیگر وقتی شورای عالی تشکیل شده اتاق بازرگانی را به عنوان عضو شورای عالی مطرح کرده‌اند.

اتاق بازرگانی یک تشکیلات غیر دولتی است نمی‌تواند عضو شورای عالی باشد که در اینجا به هر حال یک مجموعه (رئیس جمهور، وزرای اقتصادی و دیگران) عضو هستند.

به دلایل مختلف که اهمیت و اصل قضیه بنظر من حساسیتهای زیربنائی و اقتصادی‌اش هست می‌بایستی مطلب را نگرانش باشیم که این اتفاق نیفتد و خدای نکرده مسائلی که در دنیای امروز با چنگال‌های خونین تجاوزکاران بین‌المللی و حمایت بیدریغ سازمان ملل و شورای امنیت که در واقع عاسل صهیونیسم جهانی است به هر حال دچار عارضه و ضایعه نشویم و آینده‌نگری لازم را داشته باشیم. والسلام علیکم و رحمة الله.

نایب رئیس - متشکر، من یک تذکری بدهم که ما راجع به اصل مناطق آزاد بحث نمی‌کنیم مناطق آزاد را مجلس قبلاً تصویب کرده در برنامه پنجساله هم آمده مشخص هم شده. لایحه‌ای که هست برای نحوه اداره این مناطق است بنابراین بحث موافق و مخالف متمرکز بشود راجع به بحثی که مربوط به خود این لایحه هست. موافق بعدی را دعوت بفرمائید.

منشی - آقای کوهکن، موافق:

محسن کوهکن - بسم الله الرحمن الرحيم

من اشاره‌ای می‌کنم خدمت همکاران عزیز در مورد ایراداتی که به این لایحه گرفته شد.

برادرمان آقای قمی اشاره کردند که «ماده (۱۴) این لایحه با اصل ۸۲ مغایرت دارد».

اولاً ماده (۱۴) نمی‌گوید که این سازمان کارشناسان خارجی را استخدام بکند. بلکه می‌گوید: «مقررات مربوط به استخدام نیروی انسانی، بیمه و تأمین اجتماعی و صدور روادید برای مناطق به موجب آئین‌نامه‌هایی خواهد بود که پس از تأیید شورای عالی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید».

اینجا بحث استخدام کارشناسی خارجی اصلاً مطرح نیست. اگر منظور این برادر عزیزمان این هست که در ماده (۱۰) می‌گوید «سازمان و شرکتهای تابعه آن مجاز هستند قراردادهای لازم را با اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی منعقد نمایند» خدمت ایشان و برای بقیه همکاران گرامی عرض می‌کنم که عقد قرارداد تجاری یا عمرانی با یک شرکت خارجی این غیر از استخدام یک فرد خارجی در سیستم تشکیلاتی کشور هست.

برادرمان آقای نوروزی اشاراتی داشتند وارد جزئیات شدند و ایراداتی گرفتند من جمله که «اساسنامه را می‌باید به تصویب مجلس می‌رساندند. در حالیکه در این لایحه آمده به تصویب هیأت دولت برسد» اشکال ندارد، این نظر شما هست و می‌توانید برای شور دوم پیشنهاد بدهید.

اما در مورد مناطقی که مطرح شده (با توجه به اشاره‌ای که ریاست محترم داشتند) از زبان یکی از مسؤولین این جزایر شنیدم که در سال گذشته یکی از مناطق آزاد تجاری کشورهای خارجی از محل خرید ایرانیانی که به آن مناطق سفر کرده بودند چیزی حدود چهار میلیون دلار سود بردند. چرا این مقدار سود را که سود کمی هم نیست. (با توجه به محدودیتهایی که آنها دارند) این برای خود ایرانیان سرازیر نشود؟

از طرف دیگر عنایت داشته باشید ما این مناطقی که انتخاب کردیم اشاره شد که از نظر نظامی... قطعاً آن مسائل خاص نظامی‌اش را خود هیأت دولت، شخص ریاست محترم جمهور که در شورای عالی دفاع هم هستند آنها را ملحوظ داشتند و عنایت هم به آن دارند. اما محاسنی هم این دارد یعنی اگر یک منطقه آزاد تجاری در قلب کشور باشد. فرضاً اگر سیرجان بود ما مخالف بودیم چون معلوم نبود که این قابل کنترل باشد اما مناطقی را انتخاب کردند که به راحتی این قابل کنترل هست. اگر فرضاً هم یک ایراداتی از نظر نظامی آنجور که اشاره کردند داشته باشد. اما محاسن بسیاری دارد و آن این است که

یعنی ما یکی از مناطق کشور را که به عنوان منطقه آزاد تلقی می‌کنیم و آن دارای یک محدوده خاصی هست و با قوانین و مقررات و تسهیلات خاصی آنرا اداره می‌کنیم درواقع هدف نهائی آن عبارت است از ارتقاء سطح کیفی و ارتقاء سطح اقتصاد ملی. یعنی منطقه آزاد برای ارتقاء سطح اقتصادی کشور ایجاد میشود و تمام کشورهای توسعه یافته و متری و در حال توسعه‌ای که ایجاد مناطق آزاد کرده‌اند برای ارتقاء سطح اقتصادی‌شان و بالا بردن سطح درآمد ملی شان این کار را کرده‌اند. برای اینکه ما در مناطقی بتوانیم به عنوان آزاد فعالیت بکنیم همانطوری که برادران استحضار دارند این مناطق درواقع مناطقی هست از کشور ما که بدون ایجاد مزیت‌های نسبی فاقد زمینه سرمایه‌گذاری هستند و جزیره قشم اگر برادران تشریف برده باشند و دیده باشند، این جزیره در طول تاریخ محروم بوده و از هیچ نوع اسکانات و زمینه‌ای برای سرمایه‌گذاری برخوردار نبوده. بنابراین ما باید برای رسیدن به آن اهداف در جزیره قشم مزیت‌هایی را ایجاد بکنیم که آن زمینه سرمایه‌گذاری، ایجاد اشتغال بالا بردن سیستم توان تکنولوژیک و اینها را آنجا بتوانیم ایجاد بکنیم. برای این منظور ما یک سری تسهیلات را باید در قانون پیش بینی بکنیم که این تسهیلات بتواند نسبت به قوانین جاری داخل مزیت نسبی برای اداره این مناطق تلقی بشود.

بنابراین این لایحه‌ای که اینجا وجود دارد در واقع آمده به عنوان یک بیان و یک پیام به سرمایه داران و سرمایه‌گذاران داخلی و حتی کسانی که از خارج مایل به سرمایه‌گذاری برای ایجاد اشتغال در این مناطق هستند ما داریم با این لایحه یک پیام به آنها می‌دهیم که شما در قبال سرمایه‌گذاری‌تان از این معافیت‌ها از این تسهیلات از این اسکانات، از این مزیت‌ها برخوردار هستید و در واقع ما باید خودمان را در مقایسه با مناطق آزاد دیگری که در حوزه خلیج فارس و در کشورهای همجوار ایجاد شده به آن شکل این مناطق را مزیت بدهیم که قابل مقایسه باشد برای کسانی که بخواهند در این مناطق سرمایه‌گذاری بکنند.

الان برادران استحضار دارند که کشورهای عربستان و امارات درهین خلیج فارس دارای مناطق آزاد هستند و اگر ما برای مناطق آزادمان آن مزیت‌ها و آن اسکانات را ایجاد نکنیم که این مزیت‌ها و اسکانات یکسری امکانات زیربنائی هستند و با هزینه‌هایی که در آنجا دارد میشود این مزیت‌های نسبی مثل ایجاد فرودگاه، تأمین آب، تأمین انرژی، تأمین برق و این چیزها آنجا دارد به وجود می‌آید که این مناطق را از نظر تأسیسات زیر بنائی در حد مناطق موجود حوزه خلیج فارس بالا ببرد و همچنین از نظر قوانین و مقررات هم ما باید یک سری تسهیلات و معافیت‌ها را به اینها بدهیم که بتوانند در مقایسه با سایر مناطق آزاد رقابت بکنند و جذب سرمایه بکنند. همین الان سرمایه‌های داخلی ما هم در مناطق آزاد دیگر دنیا دارد هزینه و سرمایه‌گذاری میشود. ما نه تنها همین الان توفیق بالائی در جذب سرمایه‌های خارجی در کشورمان نداریم بلکه حتی با عدم این لایحه و عدم این مزیت‌های نسبی نمی‌توانیم سرمایه‌های داخلی را هم به نحو احسن جذب کنیم. و ما امیدوار هستیم که در این مناطق آزاد زمینه سرمایه‌گذاری را در وهله اول برای سرمایه‌داران داخلی و کسانی که در منطقه می‌خواهند ایجاد صنایع بکنند این زمینه را ایجاد بکنیم و بعد هم سرمایه‌داران خارجی و سرمایه‌گذاران خارجی را هم به تبع آن برای این کار تشویق بکنیم. بنابراین این لایحه ضرورتش بخاطر اداره مناطقی که الان وجود دارد و بر اساس تبصره (۱۹) برنامه اول ایجاد شده ما ان شاء الله باید تصویب بکنیم. در شور دوم اگر مطالبی برادران دارند به صورت پیشنهاد به کمیسیون ارائه بدهند مورد بررسی و مد نظر اعضا کمیسیون خاص قرار خواهد گرفت.

من امیدوار هستم که نمایندگان محترم با این توضیحاتی که خدمتشان ارائه کردم رأی مثبت‌شان را به کلیات این لایحه بدهند. متشکرم.

نایب رئیس - متشکر، مخالف بعدی را دعوت کنید.

منشی - آقای ناصری، مخالف:

مصطفی ناصری - بسم الله الرحمن الرحيم.

بدیهی است که در رابطه با تشکیل و ایجاد مناطق آزاد تجاری بحث در این لایحه نیست. قبلاً مجلس در دوره سوم تصویب کرده مناطقی به عنوان منطقه آزاد تجاری یا مناطق آزاد تجاری تشکیل بشود و در آنجا دولت راموظف کرده نحوه اداره آنها را تقدیم مجلس کند. در این لایحه نحوه اداره مناطق

اجتماعی و بیمه را برای مناطق آزاد و امثال ذلک را وضع بکند؟ من این نکته را قبول دارم که در مناطق آزاد ما نمی‌توانیم قوانین و مقررات عمومی را که در کشور حاکم است در آنجا هم بیاوریم. اجرا کنیم، در هیچ کجای دنیا و در هیچ مملکتی چه شرقی، چه غربی، چه سرمایه‌داری، چه سوسیالیستی که منطقه آزاد وجود دارد، قوانین عمومی آن کشور در آن منطقه آزاد حاکم نیست این را ما متوجه‌ایم اما اگر قرار باشد که یک سری قوانین و مقررات خاصی برای منطقه آزاد وضع بشود مقام تصویب کننده‌اش مرجعش فقط مجلس است. حالا یا مجلس به صورت قانون دائمی می‌آید اینجا تصویب می‌کند یا اگر نه، دید که اشکالی ندارد و میشود به کمیسیونهای مربوطه ارجاع بدهد مثلاً فرض کنید در رابطه با مقررات مربوط به گمرک و بازرگانی و واردات و صادرات و مالیات و مسائل دیگر اگر در هر موردی لازم باشد آن قانون را طبق اصل ۸۰ به کمیسیون خاص و تخصصی ارجاع می‌دهد. و آن کمیسیون برای مدت پنج سال، ده سال تصویب می‌کند. بالاخره تصویب خواهد شد. اما ما نمی‌توانیم بیاوریم منطقه آزاد را از همه قوانین کشور مستثنی بکنیم و بعد هم قوانین و مقرراتی که جایگزین می‌خواهد بشود یک مرجع دیگری را به جایش بگذاریم.

من خواهش می‌کنم نمایندگان محترم و حتی دولت محترم در رابطه با منطقه آزاد از افراط و تفریط خودداری کنند. نه آنطور که بعضی‌ها تا اسمش را می‌آورند حساسیت دارند نه آنطوری که اجازه بدهیم مراجع و قوای دیگر در رابطه با قانونگذاری دخالت بکنند. این است خلاصه عرائضی که من دارم البته پیشنهاداتم را منظم و مکتوب خواهم داد (اگر کلیاتش تصویب بشود) والسلام علیکم ورحمة الله.

نایب رئیس - متشکر، موافق بعدی را دعوت کنید.

منشی - آقای شهریار، موافق:

سید کمال الدین شهریار - بسم الله الرحمن الرحيم.

برادران مخالفی که در ارتباط با این لایحه صحبت فرمودند غالب آنها درارتباط با مخالفت با اصل مناطق آزاد صحبت کردند که ریاست محترم جلسه جناب آقای دکتر روحانی تذکر بیجائی را فرمودند و نمایندگان محترم رابه متن لایحه و نحوه چگونگی اداره مناطق آزاد عطف دادند. به این دلیل که مناطق آزاد همانطوری که نمایندگان استحضار دارند در دوره سوم مجلس در برنامه پنجساله اول در تبصره (۱۹) به دولت اجازه داده شد که سه منطقه رابه عنوان منطقه آزاد تجاری، صنعتی ایجاد بکند که الان آن سه منطقه ایجاد شده و این سه منطقه بنابر آن تبصره مصوب قانون برنامه اول موجودیت دارد و الان فعالیتش را هم شروع کرده است. منتهای مراتب آنچه که اینجا مورد بحث هست نحوه اداره این مناطق و آن خلاء قانونی اداره هست که الان مجلس باید تصمیم‌گیری بکند. شور اول هست و کلیات لایحه مطرح هست و نمایندگان مخالفی که صحبت فرمودند بنظر من در بین نمایندگان مخالف جناب آقای موحدی ساوجی خیلی منطقی صحبت کردند کلیات و اصل را قبول داشتند. چند مورد کوچک را در ارتباط با تصمیم‌گیری در رابطه با اساسنامه یا آئین‌نامه را که به شورایعالی واگذار شده مورد ایراد قرار دادند که ان شاء الله در شور دوم با پیشنهاداتی که ارائه می‌کنند حتماً به تصویب نهایی این لایحه کمک می‌کنند. منتهای مراتب من کلاً برای شور اول و کلیات این لایحه لازم هست که خدمت برادران و خواهران این نکات را عرض کنم و لزوم تصویب این لایحه و این که این لایحه به تبع تبصره (۱۹) در قانون برنامه اول جزء ابزار کار دولت و لوازم اداره مناطق آزاد مورد نیاز هست و باید تصویب بشود من خدمت دوستان عرائضی را تقدیم می‌کنم و از همه دوستان خواهش می‌کنم که ان شاء الله به این لایحه رأی مثبت بدهند.

اهدافی را که دولت در ارتباط با مناطق آزاد و ایجاد این مناطق دنبال می‌کند عبارتند از:

- ۱- جذب سرمایه داخلی و خارجی و ایجاد زمینه برای فعالیت سرمایه‌ها
- ۲- ارتقاء توان تکنولوژیک.
- ۳- ایجاد اشتغال.
- ۴- ایجاد سیستم پشتیبانی برای صنایع داخلی.
- ۵- گسترش صادرات و صادرات مجدد.
- ۶- الگوسازی.

دلش بخواهد البته آنها افراد امینی هستند ان شاء الله. بخصوص که رئیس جمهور در رأس این شورا است، چه رئیس جمهور فعلی که خداوند به ایشان طول عمر و توفیق خدمت بیشتر بدهد و چه رؤسای جمهوری که در آینده تاریخ ایران خواهند آمد، ان شاء الله در سایه انقلاب اسلامی و مقررات اسلامی همه صالح و دلسوز خواهند بود ولی ما باید بدانیم که در قانونگذاری به چه چیزی رأی می دهیم؟ چه اختیاراتی رابه شورای عالی واگذار می کنیم که آنها بروند بنویسند؟ همچنین در زمینه نیروی انسانی در ماده (۱۴) آورده که مقررات مربوط به استخدام نیروی انسانی... آقای کوهکن شما از کجا می گوئید که این استخدام نیروهای خارجی را در بر نمی گیرد؟ نه، آیا این ماده گفته است که ما چگونه نیروی را استخدام کنیم؟ خوب برای استخدام نیرو یک مقرراتی در کشور هست این چه ایرادی دارد؟ حالا در پرداخت ممکن است شما بحث داشته باشید که ما مقرراتی را که در زمینه پرداخت در داخل کشور می توانیم و ملزم هستیم مراعات کنیم در منطقه آزاد تجاری نمی توانیم مراعات کنیم، اما در جذب نیروی انسانی چطور؟ یعنی ما می خواهیم در آنجا هر کس آمد بدون هیچ قید و بندی او را جذب کنیم و آنجا گزینش نخواهیم داشت؟ یعنی اگر آنجا مامدر مهندس داریم و دوستان نفر متقاضی کار، صالح و اصلح را ملاحظه نخواهیم کرد؟ معنای حرف شما این است که ملاحظه نکنیم، یعنی هر ضابطه ای را که اینها خودشان بنویسند انجام دهند، ما ملزم نیستیم که اگر صد نفر مهندس داریم و نیروی فنی می خواهیم و دوستان نفر متقاضی کار موجود است، برویم اصلح را انتخاب کنیم هیچکدام از اینها مشخص نیست.

همینطور در رابطه با ماده (۱۸) که برای اجرای طرحهای زیربنایی و تولیدی در قالب تأمین اعتبار از منابع داخلی و خارجی با تصویب شورای عالی اقدام نماید. خوب حالا شورای عالی چه چیزی را می خواهد تصویب کند ممکن است بفرمائید که چیزی را تصویب می کند که خلاف قانون نباشد. خوب این مصوبه شورای عالی جهت کنترل نه به هیأت دولت می رود، نه به مجلس می آید، نه بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی مانند مصوبات هیأت وزیران زیر نظر رئیس مجلس قرار می گیرد و نه به شورای نگهبان می رود به طرف هیچ مرجعی نمی رود حالا اگر آنها فردا آمدند و تصویب کردند که مثلاً از فلان بانک خارجی این مقدار پول بگیریم، چه قیدی است که این اجرا نشود؟ چون هیچ مرجعی این مصوبات را کنترل نمی کند.

اینها اساسی ترین مشکلات این لایحه است که به نظر می آید باید دقت شود و اگر چنانچه مجلس تصمیم بگیرد و رأی هم بدهد، باید اصلاحات بسیار اساسی بعمل بیاید. البته بنده نظرم این است که اگر همکاران محترم این لایحه را رد کنند و یک چیز جامعتر، کاملتر و مشخصتری بخصوص در زمینه تأمین منافع برای سرمایه گذاران بیاورند به صلاح خواهد بود والسلام علیکم ورحمة الله. نایب رئیس - متشکر.

منشی (اکرمی) - موافق بعدی، آقای مخناری:

حسن مخناری - بسم الله الرحمن الرحيم.

مطالبی که عزیزان موافق و مخالف مطرح فرمودند این را نشان می داد که به هر حال ما موافقت کردیم که سه منطقه آزاد تجاری در مملکت داشته باشیم و امروز بحث پیرامون نحوه اداره آنهاست.

ولی امروز توسط مخالفین محترم بحث کشیده شده به اینکه اصلاً وجود این مناطق تجاری خوب است یا بد و اگر بخواهیم جواب ندهیم شاید شبهه ای ایجاد شود. چه موافق و چه مخالف نظرشان این بود که ممکن است اشکالاتی در نحوه اداره باشد یعنی موافقین هم به اشکالات واقفند ولی اعتقاد ما بر این است که این تصویب بشود و ان شاء الله نمایندگان اصلاحات خودشان را در شور دوم بدهند تا آن نحوه اجرای صحیحی را که می خواهیم، داشته باشد.

ولی آنچه در این رابطه لازم است گفته شود این است که مناطق آزاد تجاری نمی تواند مستقیماً تابع مقررات جامعه باشد و به جامعه ما متصل بشود، چرا که آنجا محل رفت و آمد تمام کشورهای خارجی است، فرهنگها و جوامع مختلف در رفت و آمدند و باید تابع مقررات خاص خودش باشد که در تدوین آئین نامه اش ان شاء الله مد نظر گرفته شده و گرفته هم می شود.

اما چون پیرامون ضررهای این مناطق هم بحث شد، اگر بخواهیم از کنارش بگذریم ممکن است که شبهه داشته باشد آقایان از کنارش بی توجه رد شوند. می خواهیم عرض کنیم که موقعیت فعلی مملکت ما در

آزاد تجاری را دولت تقدیم مجلس کرده و بحث در این است. دوستان موافقان علی رغم اینکه تذکر جناب رئیس به نفعشان بود و مرتب تأکید می کردند روی بحث خودشان هم در اصل موضوع گاهی بحث نمی کردند و راجع به ضرورت ایجاد تشکیل منطقه تجاری بحث می کردند از جمله جناب شهریاری که آخرین موافق بودند باز در اصل موضوع بحث کردند در منافع موضوع بحث نکردند. نکته دیگری که هست تأکید بر ایجاد مزیت برای کسانی که می خواهند سرمایه گذاری کنند. من از همکاران محترم تقاضا می کنم دقت لازم را بفرمایند تصمیم بسیار مهمی است که ما امروز می خواهیم بگیریم و در حقیقت یک منطقه آزادی می خواهد تشکیل بشود و ان شاء الله منافعی عاید کشور بشود. ما بحثمان در این نیست که این تشکیل نشود یا اگر تشکیل بشود به قسمت اول این لایحه که اهداف هست ما نمی رسم یا نرسیم. در قسمت اول این لایحه اهداف تشکیل مناطق آزاد تجاری را دقیقاً دولت آورده، ما هم امیدواریم که ان شاء الله به این اهداف برسیم. ولی بحثی که قابل دقت هست این است که اولاً از مزیتی که برای سرمایه گذاران (چه خارجی چه داخلی) اصلاً در این لایحه بحث نشده. اینجا در حقیقت درباره نحوه تشکیل اداره این مناطق بحث شده اصلاً چه مزیت هایی برای سرمایه گذاران منظور خواهد شد. بحث نشده.

حالا مگر اینکه دولت محترم در مقام توضیح این توضیح رابه مجلس بدهد که ما آنجا برای سرمایه گذاران این مزیتها را ایجاد خواهیم کرد. از مزیتی که ایجاد خواهد شد در اینجا موردی ذکر نشده جز در تبصره (۱) ماده (۱) که برای مناطقی که آن اطراف هستند آن هم برای سرمایه گذاران نیست. برای افرادی که ساکن آن مناطق هستند آمده است که از درآمدهای این مناطق آزاد تجاری برای عمران و آبادی آن مناطق خرج بشود. والا کسی که می آید آنجا سرمایه گذاری می کند چه مزیتی به او می دهند؟ در اینجا صحبتی نشده یکی از ایراداتی که دلیل مخالفت بنده هست همین است. همه اینها را ما به تصویب شورای عالی مناطق آزاد تجاری واگذار کرده ایم. یعنی مجلس الان نمی داند چه چیزی را تصویب می کند. مجلس یک اختیاراتی رابه شورای عالی مناطق آزاد تجاری می دهد که آن شورای عالی برود خودش برود و خودش بدوزد البته ان شاء الله خوب می برد و می دوزد. ولی آیا مجلس این چک سفید را حاضر است بدون اینکه خودش اطلاع داشته باشد به این افراد بدهد؟ تازه در نحوه انتصاب افراد هم بحث است که من می رسم. مشکلی که این لایحه دارد این است هدفی که ما دنبال آن هدف هستیم که در حقیقت مزیت هایی برای سرمایه گذاران ایجاد بشود اصلاً اینجا یک کلمه هم بحث نشده. اینجا گفتیم آقا شورای عالی چه جوری تشکیل میشود. شما عنایت به این لایحه چهار ورقه بفرمائید. شورای عالی، منطقه اش چیست. ارکانش چیست؟ یک سری تعریفها دارد. ترکیب شورای عالی به چه شکلی است و سازمانش چیست؟ و مقررات عمومی آن چگونه است؟ اما اینها برای کسانی که آنجا سرمایه گذاری می کنند چه تصویب خواهند کرد؟ الله اعلم، معلوم نیست، در این لایحه چیزی نیامده و این اساسی ترین مشکل این لایحه است که در حقیقت از آن مزیتها هیچ بحثی نشده است.

مشکل دومی که این لایحه دارد، تشکیل یک منطقه کاملاً رها از تمام قوانین و مقررات موجود کشور است که مخالفین محترم بعضاً به این موضوع اشاره کردند.

ما آمدیم اینجا در حقیقت این مناطق آزاد تجاری را از تمام قوانین و مقررات کشور در زمینه مالیات، اقتصاد، شهرداری، شهرسازی، اداره شهر، جذب نیروی انسانی و تدوین مقررات معاف کردیم و گفتیم همه اینها را شورای عالی تصویب می کند و مثلاً یک مورد رابه مجلس شورای اسلامی ارجاع دادیم و بقیه موارد را (مانند بند الف ماده پنج که دارد: «تدوین آئین نامه ها و هماهنگ نمودن کلیه فعالیت های هر منطقه...» در حالی که آئین نامه را فقط هیأت وزیران می توانند بنویسند، هیچ شورائی هیچ مرجعی غیر از هیأت وزیران طبق قانون اساسی نمی تواند آئین نامه بنویسد) که بعضاً خلاف قانون اساسی است و اگر هم نباشد چون مبهم است و مشخص نیست با یک اختیاراتی ارجاع دادیم به خود شورای عالی که آنها بیاورند و هیأت دولت تصویب کند.

مجلس هیچ نقشی ندارد، مجلس فقط با تصویب این لایحه یک چک سفید به شورای عالی می دهد، چقدر داخلش بنویسد مشخص نیست، هر چقدر

بگذاریم. چون قرار بود کوتاه صحبت شود، من در مورد مغایرت‌های این قانون با اصول قانون اساسی دیگر صحبت نمی‌کنم که به تصور من حفظ اصل‌های اسلام و ارزش‌های اسلامی ما فراتر و واجب‌تر از همه این مزایائی است که ما می‌توانیم از این مناطق آزاد بدست بیاوریم. تشکر می‌کنم. والسلام.

نایب رئیس - متشکر، آخرین موافق را دعوت بفرمائید.

منشی - آقای ساداتیان بفرمائید.

سید جلال ساداتیان - بسم الله الرحمن الرحيم.

آنچه که الان مطرح است ما فکر می‌کنیم یک بی ضابطگی است والان هیچ ضابطه و معیاری برای این مناطق آزاد مطرح نیست و آن درخواستی که در آخر می‌خواهم مطرح کنم این است که نمایندگان محترم امروز رأی بدهند که این منطقه دارای یک ضابطه باشد.

من از آخرین مخالف که جناب آقای یحیوی بودند شروع می‌کنم که ایشان اشاره داشتند که اینجا را از کشور جدا کرده‌ایم، نه اینجوری نیست که که این منطقه را از کشور جدا کرده باشیم. شما به تعاریف مراجعه بفرمائید آنجا بخشی از کشور است. این مناطق آزاد یک کار تجربه شده‌ای است در دنیا که دارند انجام می‌دهند برای اینکه بتوانند از مزایای مناطق و اقتصاد آزاد تجاری بهره برداری بکنند و تبعات آن راه کشور نکشانند که این بحث هم در اصل ایجاد مناطق آزاد در دوره سوم در مجلس مطرح شده، ما الان در اینجا بحث چگونگی اداره‌اش را داریم که قاعدتاً باید بتوانیم یک مقدار امتیازات و اختیارات بیشتر به این منطقه بدهیم که تابع همان ضوابطی که در داخل کشور هست نباشد. یعنی تابع ضوابط کشور هست ولی آن محدودیت‌هایی که در داخل کشور داریم در آنجاها نباشد.

یکی از مخالفین دیگر اشاره کردند «ما در این ارتباط مزیت نسبی را در آنجا در نظر نگرفتیم» چرا مراجعه بفرمائید به مواد چهارده، پانزده، هفده، نوزده، همه اینها بحث مزایای نسبی است که آنجا بیست سال معافیت مالیاتی را دارد مطرح می‌کند برای کسانی که در آنجا سرمایه‌گذاری می‌کنند، رفت و آمد با مقررات ویژه و راحت تر، صدور روایید و آئین نامه‌های داخلی که همگی ناظر بر مزیت‌های نسبی عملیات و معاملات بانکی در آنجاست که قرار است ضوابط آن تدوین و تصویب بشود و در ارتباط با آنچه که برای خود آن منطقه دارند مطرح می‌کنند این است که شورای عالی اختیارات بیشتری را دارد، اگر مراجعه بفرمائید ریاست محترم جمهور و چند تن از وزراء و رئیس بانک مرکزی ایران اعضای شورای عالی را تشکیل می‌دهند. اصل قانون را که خود مجلس تصویب می‌کند، آئین نامه اجرایش را که خود مجلس تصویب می‌کند، اساسنامه‌اش را به هیأت دولت می‌دهند و شورای عالی آنجا هم یک سری قوانین و آئین نامه‌های داخلی آنجا را تصویب می‌کند که این قاعدتاً مورد انتظار است که دست آنها را باز کنیم و لذا من درخواست می‌کنم که نمایندگان محترم این نگرانی را که دارند مطرح می‌کنند که آنجا از نظر سیاسی نظامی مشکل دارد، به هیچ وجه مشکل نخواهد داشت. این مناطق آزاد کاملاً در محدوده نظام مقدس جمهوری اسلامی است و برای استفاده از این مزایا و برای اینکه وضعیت این مناطق را از بلا تکلیفی فعلی نجات بدهیم من درخواست می‌کنم نمایندگان به این لایحه رأی مثبت بدهند. والسلام علیکم.

نایب رئیس - خیلی ممنون، کمیسیون اگر نظری دارد بفرمایند.

محمد تقی محصل همدانی (از کمیسیون خاص) - بسم الله الرحمن الرحيم.

عزیزان توجه دارند که اصل مناطق آزاد تصویب شده است این چیزی هم که در ذهن آقایان هست در مناطق آزاد حاکمیت و مالکیت دولت محفوظ است به این نحوه نیست که دولت مالک یا حاکم بر آنجا نباشد. ضمناً همانطور که آقایان نظر دادند، اگر در این مرحله اشکالی داشته باشد، با پیشنهاد آقایان در شور دوم اصلاح پذیر است. صرف نظر از اینکه در کمیسیون روی این موضوع کاملاً دقت، بحث و بررسی کار کارشناسی شده است. در عین حال الان که بنا نیست با نظر و تصویب آقایان کار از کار بگذرد، اگر پیشنهادی و مطلبی دارند بیاورند آنجا، بحث و اصلاح می‌شود. با توجه به اینکه آقایان سفارش می‌کنند که زیاد صحبت نشود و رأی‌گیری بشود، توضیحات لازم را در صورت نیاز خدمتان خواهم داد.

نایب رئیس - متشکر، نماینده دولت:

مرتضی الویری (مشاور رئیس جمهوری در مناطق آزاد تجاری) -

شرایطی است که شاید بهتر از هر کشور دنیا بشود از این مناطق تجاری استفاده کرد و ما باید در این مناطق تجاری بتوانیم تبادل تکنولوژی و دانش فنی داشته باشیم و از این رهگذر درآمدی هم برای مملکت ما باشد.

وقتی که می‌گوئیم مناطق تجاری مسأله کیش تداعی نشود که یکسری اجناسی را به آنجا بیاوریم و فقط ایرانی‌ها خرید کنند و بیاوند داخل مملکت نظر بر این است که ان شاء الله افراد خارجی در آن مناطق جنسشان را در معرض فروش بگذارند و خارجی‌ها دیگر هم بخرند و مرزش هم با داخل کشور تقریباً بسته باشد. اگر قرار بود که در داخل مملکت ما باشد همانطور که آقایان دیگر اشاره کردند شاید هم با آن مخالف بودند ولی چون این مجموعه جدا و تحت کنترل مجموعه خاصی است و مقررات و قوانین خاص خودش را دارد می‌تواند به حال مملکت مفید باشد و از این رهگذر اگر خوب استفاده کنیم، هم می‌توانیم درآمد خوبی داشته باشیم و هم می‌توانیم از تکنولوژی و دانش فنی کشورهای دیگر استفاده کنیم.

اسیدواریم حالا که می‌گویند مذاکرات کافی است، عزیزان به این لایحه رأی مثبت بدهند تا ان شاء الله با پیشنهاداتی که در شور دوم داریم مشکلات آن رفع بشود. والسلام علیکم ورحمة الله.

نایب رئیس - متشکر، از مجموع مخالفین یک نفر دیگر می‌تواند صحبت کند. حالا با توجه به اینکه می‌گویند بحث نماینده دولت و کمیسیون کوتاه است، مخالف بعدی صحبت کند.

منشی - آخرین مخالف، آقای یحیوی:

سید محسن یحیوی - بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين.

برادران موافق و مخالف، جنبه‌های مختلف را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند، بنده هم قرار شد بطور مختصر صحبت کنم. در سودمند بودن مناطق آزاد از نظر عرف بین‌المللی مزایای عدیده‌ای شمرده شده و مورد پذیرش است منتها هر نسخه‌ای برای جمهوری اسلامی قابل پیاده شدن نیست و ما مصالحی بالاتر و مهمتر از منافع مادی و یا منافع بصورت فریبنده داریم که رعایت آن مصالح برای ما مهم است و آن مصالح با وضع و موقعیت ما در جهان ارتباط پیدا می‌کند. ما با ایجاد مناطق آزاد و دادن اجازه سرمایه‌گذاری به مؤسسات خارجی به منظور ایجاد کارخانجات و دیگر مؤسسات مالی و تجاری عملاً و یا حداقل بصورت بهانه در خاک خودمان ایجاد منافع می‌کنیم و الان هم می‌بینیم که دشمنان ما به بهانه واهی داشتن منافع در منطقه از هر موقعیتی استفاده می‌کنند و نیروهای خودشان را به منطقه می‌کشند و مزاحم ما می‌شوند و حالا اگر ما در سرزمینهای خودمان برای شهروندان آنها ایجاد منافع کنیم براحتم بهانه‌سازی اسکان پذیر است که آنها بخاطر حفظ منافع خودشان با ایجاد مشکلات ظاهری در منطقه و قبل از اینکه ما بخواهیم تحرکی داشته باشیم حتی به خودشان اجازه بدهند در خاک ما نیرو پیاده کنند و دلیلشان این است که ما می‌خواهیم منافع خود و هموطنانمان را از حوادثی که در این مناطق بوجود آمده حفظ کنیم و به تصور بنده ما در اینجا هیچ رابطه قضائی هم در مناطق آزاد قرار نداده‌ایم که اینها می‌خواهند بیاوند چکار کنند؟ آیا به صرف اینکه این مناطق در روی کاغذ از کشور جدا شده می‌توانیم به هر قیمتی که شده اجازه بدهیم در سرزمینهای اسلامی اعمال خلاف شرع انجام بگیرد و به این عنوان باشد که در خاک جمهوری اسلامی این کارها انجام می‌گیرد؟

حالا ممکن است بگویند نه ما چنین برنامه‌ای نداریم ولی شما اینجا هیچ محدودیتی را بوجود نیاورده‌اید. الان بر اساس اطلاعاتی که از گمرکات داده‌اند یکی از سفارتخانه‌ها تقاضای خرید بعضی از مشروبات الکلی را داده‌اند. حالا من نمی‌دانم برای سفارتخانه‌هاست یا جای دیگر، آیا شما می‌توانید در مناطق آزاد جلوی این چیزها را بگیرید؟ می‌توانید جلوی فحشاء را بگیرید؟ یا بخاطر مقداری جزئی و یا حتی سود کلان که ممکن است عاید مملکت شود می‌خواهید اجازه انجام هرگونه از این کارها را بدهید؟ ما هیچ نوع رابطه قضائی را در داخل این لایحه پیش بینی نکرده‌ایم که اینها از قوانین اسلامی تبعیت نکنند یا نه و ما قوانین اسلامی را می‌خواهیم پیاده کنیم یا نه؟ ما که بخاطر حفظ ارزشهایمان خونهای پاک شهدا را بر زمین ریخته داریم، تلاشهای رهبران و دلسوزان مملکت را داریم و بخاطر حفظ این ارزشها، امکانات هشت سال مملکت را به کارگرفتم و خرابیهای فراوان ببار آورده‌ایم، حالا موقعیتی پیش نیاید که ما بخواهیم بخاطر مقداری ارز و مقداری تجارت این ارزشها را زیر پا

بسم الله الرحمن الرحيم.  
من هم در همان حدی که جناب آقای محصل صحبت کردند می خواهم مطالبی را عرض کنم.

در مورد ضرورت تشکیل منطقه آزاد بحث مفصلی می توان انجام داد، اما همانطور که اشاره کردند در تبصره (۱۹) قانون برنامه بر مبنای ضرورت هائی که تشخیص داده می شد تصویب شد که سه منطقه کشور بعنوان مناطق آزاد اعلام شود و این کار انجام شده است. بحث این است که این مناطق آزاد اعلام شده یک قانون مندی برای اداره شدنش لازم دارد یا ندارد؟ بدلیل نبودن چنین قانونی بسیاری از اهدافی که انتظار می رفت مناطق آزاد تحقق ببخشند، متأسفانه معوق مانده است. بنابراین بود که در مناطق آزاد صادرات غیر نفتی گسترش پیدا کند، بدلیل نبودن همین قانون عمل مناطق آزاد تبدیل به ترمینال هائی برای واردات کالا شده است. بنابراین بود که در مناطق آزاد تجاری، سرمایه گذاری هائی مشترک شکل بگیرد که متأسفانه در این زمینه هنوز کاری انجام نشده و بسیاری از مطالب دیگر که عمده مسأله اش نبودن یک قانون مندی مشخص برای اداره کردن این مناطق است. پیام این لایحه هم در شور اول چیزی بیشتر از این نیست: «آیا این مناطق آزاد، قانونی برای اداره کردن می خواهند یا نمی خواهند؟ اگر کلیات این لایحه تصویب نشود، به این معنی است که این مناطق آزادی که تشکیل شده اند احتیاج به قانون مندی ندارند و هر کاری هم که خواستند می توانند انجام بدهند ولی اگر تصویب شود به این معنی است که ما یک چهار چوبی برای اداره مناطق آزاد می خواهیم منتها ممکن است در مورد مواد مختلفی که در اینجا به تصویب کمیسیون خاص رسیده، نقطه نظر هائی متفاوتی وجود داشته باشد.

در عین اینکه بسیاری از ایراداتی که دوستان مطرح کردند اگر فرصت بود، من می توانستم توضیح بدهم ولی با توجه به اینکه در شور اول است و داشتن قانون برای مناطق آزاد لازم می باشد لذا ضرورت دارد که کلیاتش بانظر موافق مجلس سواجه بشود، حتی اگر تمام این ایرادها وارد باشد چون به خوبی در شور دوم قابل بر طرف کردن است و من حتی عرض کنم که تأخیر در تصویب

لایحه نحوه اداره مناطق آزاد خسارت زیادی را در این مناطق متوجه کشور خواهد کرد به دلیل اینکه در یک حالت بلاتکلیفی و بی قانونی معمولا هیچ گونه تمایلی به سرمایه گذاری و انباشت سرمایه وجود نخواهد داشت. والسلام علیکم.

نایب رئیس - متشکر، حضار ۱۹۸ نفرند، موافقین با کلیات لایحه قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) با اکثریت خوب و قاطع تصویب شد.

#### ۷ - قرائت اسامی غائبین و دیرآمدگان بدون اجازه

نایب رئیس - آقای رحیمی اسامی دیرآمدگان و غائبین را اعلام بفرمائید منشی - اسامی غائبین غیرموجه امروز عبارتند از آقایان: ابراهیمی نژاد - اسیر جهانی، بهرامی، راه چمنی، احمد ناطق نوری و نوروززاده.

تأخیر کنندگان غیر مجاز عبارتند از آقایان:

گل محمد الیاسی (۱۶ دقیقه) - محمدرضا بهمنی (۱۶ دقیقه) - محمد مهدی خزائی (۲۴ دقیقه) - محمد خواجه پور (۲/۰۴ دقیقه) - محمود روح بخش (۱۶ دقیقه) - عبدالغفار شجاع (۱۷ دقیقه) - سید حسن شجاعی کیاسری (۱۹ دقیقه) - سید شهاب الدین صدر (۲۳ دقیقه) - رسول صدیقی (۲۰ دقیقه) - محمد موحّد (۲۹ دقیقه) - سید کاظم میرولد (۱۶ دقیقه) - مصطفی ناصری (۱۹ دقیقه) - و ابوالفتح نیک نام (۲۵ دقیقه).

ضمناً غیبت آقای پاک نژاد در جلسه گذشته همچنین تأخیر آقایان صراف رضوی اردکانی و سهرابی موجه می باشد. والسلام علیکم ورحمة الله.

#### ۸ - اعلام ختم جلسه و تاریخ تشکیل جلسه آینده

نایب رئیس - جلسه بعد ما ساعت ۸ صبح روز یکشنبه بیست و دوم آذرماه است. دستور جلسه هم طبق دستور جلسه هفتگی است که اعلام خواهد شد، ختم جلسه اعلام می گردد.

(جلسه در ساعت ۱۱/۲۰ پایان یافت)

نایب رئیس مجلس شورای اسلامی - حسن روحانی